

คู่มือ

คำอธิบายแนวทางการปฏิบัติ
ตามกฎหมาย ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรม
และจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑
(แก้ไขตามกฎหมาย ก.ตร.ว่าด้วยประมวล
จริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๓)

คำนำ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๕ กำหนดให้มาตรฐานทางจริยธรรมของข้าราชการเป็นไปตามประมวลจริยธรรมที่กำหนดขึ้นสำหรับข้าราชการแต่ละประเภทประกอบกับพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ มาตรา ๓๑ (๒) ให้อำนาจ ก.ตร.ออก กฎ ก.ตร.ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ประกาศ หรือมีมติเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติและ มาตรา ๓๗ กำหนดให้ข้าราชการตำรวจต้องถือและปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรีและจรรยาบรรณของตำรวจ ตามที่กำหนดใน กฎ ก.ตร. จึงได้ออก กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ขึ้น เพื่อเป็นกรอบแห่งการประพฤติปฏิบัติของข้าราชการตำรวจ โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๑ ต่อมาได้มีการแก้ไขปรับปรุง กฎก.ตร.ดังกล่าวให้เหมาะสมกับสถานการณ์และกาลเวลา จึงได้ออกกฎก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๓ ขึ้นมา ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๔ เป็นต้นไป ให้ยกเลิกประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ (แนบท้ายกฎก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑) และให้ใช้ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๓ (แนบท้ายกฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๓ แทน เหตุผลในการประกาศใช้กฎก.ตร.ฉบับใหม่ เนื่องจากข้าราชการตำรวจที่มีการกระทำ หรือความประพฤติที่ยังไม่ถึงขั้นทำผิดวินัย ประกอบกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีข้าราชการตำรวจจำนวนมาก จำเป็นต้องกระจายอำนาจ โดยให้เจ้าตำรวจแห่งชาติสามารถมอบหมายหน่วยงานอื่นสามารถสอดส่องดูแลแทนเจ้าตำรวจแห่งชาติได้ โดยให้มีศูนย์รับผิดชอบงานของหน่วยงานต่าง ๆ ด้านจริยธรรมเป็นศูนย์เดียว เป็นเอกภาพในการปฏิบัติงาน และต้องการกระจายอำนาจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสอดส่องดูแลข้าราชการตำรวจด้วยอีกทางหนึ่ง สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงได้จัดทำคู่มือคำอธิบายแนวทางการปฏิบัติตามกฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ แก้ไขปรับปรุงตามกฎก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๓ นี้ขึ้นมา เพื่อเป็นกรอบในการประพฤติปฏิบัติตนของข้าราชการตำรวจให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว โดยเคร่งครัด

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

หน้า

คำนำ

บทที่ ๑	แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ	๑
บทที่ ๒	สาระสำคัญของ กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑ แก้ไขปรับปรุงตาม กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ(ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๓	๖
บทที่ ๓	กลไกและระบบการบังคับ	๑๗
บทที่ ๔	แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมและพัฒนาคุณธรรมของตำรวจ	๓๖
ภาคผนวก		๓๕
๑.	กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑	๔๐
๒.	กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๓	๔๕
๓.	ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๓ (แนบท้าย กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ(ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๓)	๔๗
๔.	หนังสือ สง.ก.ตร. ที่ ๐๐๓๕.๑๒/๐๐๑๘ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๒ เรื่อง ตอบข้อหารือกรณีการรายงานตามนัย กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๑๐	๕๔
๕.	หนังสือสั่งการ ผบ.ตร. ที่ ๐๐๐๑(ผบ)/๑๔๕ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ท้ายหนังสือ สง จตช. ที่ ๐๐๐๑(จตช)/๒๔๕ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๑ เรื่อง หารือกรณีการรายงานตามนัย กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๑๐	๕๗
๖.	ตร.ด่วนที่สุดที่ ๐๐๐๑(ผบ)/๑๕๑ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ เรื่อง แนวทางการรายงานตาม กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑	๖๑

๓. หนังสือ ตร.ด่วนที่สุด ที่ ๐๐๓๒.๕๓/ ว ๐๐๐๕ ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๒ ๖๓
เรื่อง การดำเนินการตาม กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ
พ.ศ.๒๕๕๑(ให้หน่วยงานต่าง ๆ จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาฯ และเสนอปัญหาหรือ อุปสรรค
หรือเสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ)
๔. คำสั่ง ตร.ที่ ๑๓๕/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงาน ๖๘
ดำเนินการจัดทำคู่มือและคำอธิบายแนวทางปฏิบัติตามกฎก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและ
จรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑
๕. คำสั่ง ตร.ที่ ๑๘๕/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการ ๗๐
ศูนย์ส่งเสริมจริยธรรมและให้คำปรึกษาแนะนำการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและ
จรรยาบรรณของตำรวจ

บทที่ ๑

แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ

แนวความคิดและความหมาย

แนวความคิด

ปัจจุบันประเทศไทยได้ซึมซับกระแสจริยธรรมภาครัฐในระดับนานาชาติ โดยกระบวนการโลกาภิวัตน์ จึงก่อให้เกิดกระแสสังคมในประเทศเรียกร้องให้มีการพัฒนาและส่งเสริมจริยธรรมในภาครัฐอย่างกว้างขวาง

ในส่วนของข้าราชการตำรวจ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ มาตรา ๗๗ ประกอบกับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ได้กำหนดบทบัญญัติหมวด ๑๓ ว่าด้วย จริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยมาตรา ๒๗๕ มาตรา ๒๘๐ และมาตรา ๓๐๔ บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ คือ

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ “มาตรา ๗๗ ข้าราชการตำรวจต้องถือและปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี และจรรยาบรรณของตำรวจตามที่กำหนดในกฎ ก.ตร.และ ต้องรักษาวินัยตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้โดยเคร่งครัด

กฎก.ตร.ตามวรรคหนึ่งให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ได้กำหนดบทบัญญัติหมวด ๑๓ ว่าด้วย จริยธรรมของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

“มาตรา ๒๗๕ มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ ของรัฐแต่ละประเภท ให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมที่กำหนดขึ้น

มาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง จะต้องมีกลไกและระบบในการดำเนินงานเพื่อให้การบังคับใช้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งกำหนดขั้นตอนการลงโทษตามความร้ายแรงแห่งการกระทำ

การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่งให้ถือเป็นการกระทำผิดทางวินัย ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรายงานต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือสภาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี และหากเป็นการกระทำผิดร้ายแรงให้ส่งเรื่องให้ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพิจารณาดำเนินการ โดยให้ถือเป็นเหตุที่จะถูกถอดถอน จากตำแหน่งตามมาตรา ๒๗๖

การพิจารณา สรรหา กลั่นกรอง หรือแต่งตั้งบุคคลใด เข้าสู่ตำแหน่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้อำนาจรัฐ รวมทั้งการโยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง เงินเดือน และการลงโทษบุคคลนั้นจะต้องเป็นไปตามระบบคุณธรรมและ คำนึงถึงพฤติกรรมการทางจริยธรรมของบุคคลดังกล่าวด้วย”

“มาตรา ๒๘๐ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหมวดนี้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่ เสนอแนะหรือให้คำแนะนำในการจัดทำหรือปรับปรุงประมวลจริยธรรมตามมาตรา ๒๗๕ วรรคหนึ่ง และส่งเสริม

ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีจิตสำนึกในด้านจริยธรรม รวมทั้ง มีหน้าที่รายงานการกระทำที่มีการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมเพื่อให้ผู้รับผิดชอบในการบังคับการให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมตามมาตรา ๒๗๕ วรรคสาม

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมมีลักษณะร้ายแรงหรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าการดำเนินการของผู้รับผิดชอบจะไม่เป็นไปด้วยความเป็นธรรม ผู้ตรวจการแผ่นดินจะไต่สวนและเปิดเผยผลการไต่สวนต่อสาธารณะก็ได้”

“มาตรา ๓๐๔ ให้ดำเนินการจัดทำประมวลจริยธรรมตามมาตรา ๒๗๕ ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้”

สรุปได้กำหนดให้มีการดำเนินการดังนี้

๑. ให้มีมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภท ตามประมวลจริยธรรมที่กำหนดขึ้น หากกระทำผิดมาตรฐานทางจริยธรรมให้มีการลงโทษตามความร้ายแรงแห่งการกระทำ
๒. เจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมถือเป็นการทำผิดวินัย ส่วนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ถือเป็นเหตุให้ถูกถอดถอนตามมาตรา ๒๗๐
๓. การสรรหา แต่งตั้งบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจรัฐรวมถึงการโยกย้าย เลื่อนตำแหน่ง เลื่อนเงินเดือนให้คำนึงถึงพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลด้วย
๔. ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจเสนอแนะหรือให้คำแนะนำ (ส่วนราชการ) ในการจัดทำและปรับปรุงประมวลจริยธรรม และมีหน้าที่ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม
๕. ให้ดำเนินการจัดทำประมวลจริยธรรมให้เสร็จภายใน 1 ปี คือก่อนวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๑

ความหมาย

ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ได้บัญญัติถึงคำว่า “จรรยาบรรณ” “ประมวลจริยธรรม” และ “มาตรฐานทางจริยธรรม” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๕ ได้กำหนดความหมายของ “จรรยาบรรณ” และ “จริยธรรม” ไว้คือ

“จรรยาบรรณ” หมายความว่า ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบวิชาชีพต่างๆ ร่วมกันกำหนดขึ้น เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของสมาชิก

“จริยธรรม” หมายความว่า ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ซึ่งธรรมก็คือคุณความดี จึงอาจกล่าวได้ อีกนัยหนึ่งว่า “จริยธรรม” ก็คือ คุณความดีเป็นข้อควรปฏิบัติ ดังนั้นประมวลจริยธรรมและมาตรฐานทางจริยธรรมจึง มีความหมายว่า ข้อประพฤติปฏิบัติที่มีคุณความดีของคณะบุคคลซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพนั้นๆ

ซึ่งจริยธรรม (Ethics) มีความหมายที่แตกต่างกัน เช่น

ตาม พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๕ หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ

ตาม Oxford Advanced Learner’ หมายถึง หลักศีลธรรมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล

ตามวิชาสังคมวิทยา หมายถึง กฎ หรือข้อควรปฏิบัติที่อยู่บนพื้นฐานของศีลธรรมและคุณธรรม

ตาม Lawrence Kohlberg: หมายถึง ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความถูกต้องในการประพฤติปฏิบัติ ตนที่เกิดขึ้นจากขบวนการทางความคิดอย่างมีเหตุมีผล และอาศัยวุฒิภาวะทางปัญญาของบุคคล

ด้วยเหตุนี้ คำว่า “จรรยาบรรณ” “ประมวลจริยธรรม” และ “มาตรฐานทางจริยธรรม” จึงมีความหมายที่ เหมือนกัน ในภาษาอังกฤษมีหลายคำที่มีความหมายเช่นเดียวกับ “จรรยาบรรณ” “ประมวลจริยธรรม” และ “มาตรฐานทางจริยธรรม” ได้แก่ Code of Conduct, Code of Ethics, Professional Standard หรือ Honor Code เป็นต้น

ศีลธรรม (Morality) คือหลักหรือปทัสถานของสังคม ที่สังคมกำหนดว่า อะไรคือ “ความถูก-ความผิด” หรือ “ความดี-ความเลว” ของพฤติกรรมของบุคคลในสังคมนั้นๆ

คุณธรรม (Virtue / Merit) คือ พฤติกรรมและทัศนคติ ของบุคคลที่แสดงออกถึงความสำนึกใน ศีลธรรมของบุคคลนั้น เช่น มีพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต ถือว่าเป็นคนมีคุณธรรม หรือมีพฤติกรรมโหดเหี้ยม ทุจริต ถือว่าไม่มีคุณธรรม และอีกความหมายหนึ่งคือสิ่งที่สังคมยอมรับว่าดีงามและมีประ โยชน์ และเป็นความคาดหวังของ สังคมนั้นให้มีการปฏิบัติต่อกัน คุณธรรมในสังคมหนึ่งอาจแตกต่างจากอีกสังคมหนึ่งเนื่องมาจากวัฒนธรรม ศาสนา การศึกษา หรือเศรษฐกิจ ของสังคมนั้นๆ

จรรยาบรรณ จึงหมายถึง จริยธรรมวิชาชีพ

ข้อกำหนดพื้นฐานของจริยธรรมวิชาชีพ มีด้วยกัน ๓ ประการ

๑. หลักประโยชน์เกื้อกูล (Beneficence) ปฏิบัติเพื่อประโยชน์ของบุคคลที่อยู่ในความรับผิดชอบ
๒. หลักความเคารพ (Respect) เคารพตัวตนและเกียรติภูมิของบุคคลที่อยู่ ในความรับผิดชอบ
๓. หลักความยุติธรรม (Justice) ปฏิบัติต่อบุคคลที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ

งานตำรวจกับจริยธรรมวิชาชีพ

วิชาชีพ (Profession) คือ ความชำนาญเฉพาะทางในการให้บริการเกี่ยวกับความมั่นคงในการดำรงชีวิตแก่ ประชาชน – สังคม มีการเรียนรู้ความชำนาญเฉพาะทางนั้นก่อนเข้าสู่วิชาชีพ และต้องเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และมีองค์กร ทางกฎหมายที่มีความเป็นอิสระกำหนดกติกาและควบคุมการปฏิบัติวิชาชีพให้อยู่ในกรอบจริยธรรมและคุณธรรม

งานตำรวจ (Policing) จึงเป็น**วิชาชีพ** เนื่องจาก เป็นความชำนาญเฉพาะทาง เป็นการให้บริการเกี่ยวกับ ความมั่นคงในการดำรงชีวิต ต้องเรียนรู้ก่อนปฏิบัติวิชาชีพ ต้องเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีองค์กรตามกฎหมายที่เป็นอิสระ

เหตุผลที่ทำให้ตำรวจต้องมีจริยธรรมวิชาชีพ เนื่องจาก

๑. มีอำนาจใช้ดุลพินิจตามกฎหมาย อย่างกว้างขวาง กระทบต่อความมั่นคง สิทธิ และเสรีภาพ ต้องการมาตรฐานเชิงจริยธรรมขั้นสูง

๒. สาธารณชนต้องการให้ตำรวจ มีกรอบการปฏิบัติหน้าที่และใช้ดุลพินิจ มีการลงโทษ ถ้าประพฤติปฏิบัติผิดกรอบ

ทฤษฎีจริยบรรณ สืบมาจากวรรณกรรม พบว่ามีอยู่ทั้งหมด ๑๗ ทฤษฎีด้วยกันได้แก่

๑. ทฤษฎีอรรถประโยชน์หรือทฤษฎีผลลัพท์ (Utilitarian or Teleological Theories) คือถ้าคนหรือบริษัทดำเนินกิจการที่ก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่คนส่วนใหญ่แล้ว ย่อมถือว่ามิจริยบรรณ Mill J.S., J. Bentham, Nietzsche F. (Bovee, ๑๙๕๓)

๒. ทฤษฎีเน้นเจตนารมณ์ (Deontology Theories) (Bovee ๑๙๕๓) หากคน/ บริษัทมีเจตนารมณ์ที่ดีต่อสังคมย่อมถือได้ว่ามิจริยบรรณ Paley W., Kant I., Christianity (“Deon” ในคำ Deontology แปลว่าหน้าที่หรือ duty)

๓. ทฤษฎีความยุติธรรม (Theories of Justice) (Bovee, ๑๙๕๓) คือผู้ที่กระทำหรือตัดสินใจที่มีพื้นฐานอยู่บนความเสมอภาค ยุติธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ

๔. ทฤษฎีเน้นสิทธิ (Theories of Rights) (Bovee, ๑๙๕๓) การตัดสินใจ/ การกระทำที่มีจริยบรรณนั้น ต้องสามารถปกป้องสิทธิ และผลประโยชน์ของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจหรือการกระทำนั้นๆ

๕. ทฤษฎีสัญญาประชาคม (Social Contract Theories) (Bovee, ๑๙๕๓) การดำเนินธุรกิจของบริษัทและลูกค้าเปรียบเสมือนทั้งสองฝ่ายมาทำสัญญาต่อกัน ว่าแต่ละฝ่ายมีสิทธิและหน้าที่ ตลอดจนพันธกรณีอย่างไร

๖. ทฤษฎีการเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy Theories) (Bovee, ๑๙๕๓) การดำเนินธุรกิจนั้นจะต้องพยายามเอาใจเขามาใส่ใจเรา หากไม่ประสงค์ให้ผู้อื่นทำร้ายเรา เราจะต้องไม่ทำร้ายผู้อื่น ดังตัวอย่างคำสอนของศาสนาต่างๆ ต่อไปนี้ (Heifetz M.D., ๑๙๗๕: ix-x)

- Judaism Torah : “Do not unto others and you would not have other do unto you”
Thlmud (ยิว)

- Hinduism : “Do naught unto others which would cause you pain if done to you” –
Mahabharata.

- Buddhism : “Hurt not others in way that you your-self would find hurlful” -
Udnavarga.

- Confucianism : “Do not unto others others that which you would not have them do unto you”
–Analects (คำสอน)

- Zoroastrians : “That nature alone is good which refrains from doing unto another whatever is not good for itself” –Datastan + Denki. (เปอร์เซีย).

- Christianity : “As ye woule that man shoul do to you, do ye also to them likewise” – New Testament.

- Islam : “Offer to men what thou desirest should be offered to thee : Avoid doing to men what thou dost not wish to be done to thee” – Koran.

๗. The Emotive Theory of A.J. Ayer (Luthans F., ๑๕๕๐ : ๑๐๓) มองว่า จรรยาบรรณเป็นเพียงทัศนคติส่วนบุคคลที่มีอารมณ์เป็นตัวกำหนด

๘. Aristotle’s Golden Means Theories (Christians et al, ๑๕๗๑ : ๕) จุดสมดุลที่เหมาะสมของคุณงามความดีทางศีลธรรมของชาวกรีกตั้งอยู่ตรงกลางระหว่างจุดสุดโต่งทั้งสองจุดหรือความชั่ว กับความงามความดีทางศีลธรรม

๙. Emanuel Kant’s “Categorical Imperative Theory” (Christians et al, ๑๕๗๑ : ๕) “อะไรที่เป็นสิ่งที่ดีงามต่อปัจเจกบุคคลย่อมเป็นสิ่งดีงามของคนอื่นๆ ด้วย” ซึ่งจะต้องดูที่เจตนา

๑๐. John Stuart Mill Principle of Utility (Christians et al, ๑๕๗๑ : ๕) ระบุว่าจงพยายามแสวงหาความสุขสูงสุด ให้แก่คนจำนวนมากที่สุด

๑๑. John Rawls’ Veil of ignorance (Christians et al : ๕ : See also Rawls J., ๑๕๗๑ ; Coleman J.; Okun O.M., ๑๕๗๕) ความยุติธรรมจะเกิดขึ้นได้ก็เฉพาะในบรรยากาศของการเจรจาต่อรองของคนที่ไม่ทราบจากความแตกต่างทางสังคม

๑๒. Judeo-Christian Persons as End Theory (โปรครดูทฤษฎีในข้อ (๖) ด้วย) ทฤษฎีนี้เน้นว่า “จงรักเพื่อนของท่านเหมือนกับที่ท่านรักตนเอง” หรือ Ethics of love (โปรครดู Empathy Theory ในข้อ ๖ ด้วย)

๑๓. Individual Relativism Theory (Mendenhall M. et al, ๑๕๕๕ : ๑๔๑-๑๔๒) ความดีความงาม ความถูกต้อง ความผิดมิได้มีลักษณะเบ็ดเสร็จในตัวของมันเอง แต่มีลักษณะสัมพัทธ์คือขึ้นอยู่กับปัจเจกบุคคล หรือกลุ่มบุคคลในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง

๑๔. Cultural Relativism Theory (Mendenhall M., ๑๕๕๕ : ๑๔๑-๑๔๒) ความผิดความถูกต้องความชั่วความดีต้องพิจารณาในบริบทของวัฒนธรรมแต่ละวัฒนธรรม

๑๕. Universalism Theory (Mendenhall M., ๑๕๕๕ : ๑๔๑-๑๔๒) เน้นมาตรฐานจรรยาบรรณที่เป็นสากล และมีลักษณะเป็นปรนัยที่มีพื้นฐานอยู่บนข้อตกลง สนธิสัญญา และกฎบัตรที่ทำไว้เป็นสากล

๑๖. The Individualistic Ethic Theory (Lessem R., ๑๕๘๕) มีพื้นฐานอยู่บนคตินิยมเสรีประชาธิปไตย คตินิยม – Protestant และคตินิยมรุ่นบุกเบิกเมื่อชาวอเมริกัน “หากแต่ละคนทำความดีแล้ว ความดีก็จะตกไปถึงคนส่วนใหญ่อีกต่อหนึ่ง”

๑๗. The Social Ethic Theory (ตรงกันข้ามกับทฤษฎีใน (๑๖)) ว่ามนุษย์จะต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน และต้องร่วมแรงร่วมใจ และเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันมากขึ้น แทนที่จะแข่งขันและมีความขัดแย้งกันอยู่ตลอดเวลา

บทที่ ๒

สาระสำคัญของ กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ แก้ไขปรับปรุงตาม กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๓

สาระสำคัญของกฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ แก้ไขปรับปรุงตามกฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ(ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๓

เนื่องจาก กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๑ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยได้มีการลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๑๐๐ ก เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ และให้มีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา คือตั้งแต่วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๑ เรื่อยมานั้น ต่อมาเจเรตำรวจแห่งชาติได้เสนอความเห็นต่อ ก.ตร.เพื่อแก้ไขปรับปรุงกฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้มีความเหมาะสมกับกาลเวลาและสถานการณ์ จึงได้เกิดกฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๓ ซึ่งเป็นฉบับแก้ไขปรับปรุงนี้ขึ้นมา ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๑๕ ก เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๔ ได้กำหนดให้มีผลใช้บังคับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา คือแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๔ เป็นต้นไป จึงทำให้ข้าราชการตำรวจและหน่วยงานในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะต้องดำเนินการตามกฎก.ตร.นี้ อันประกอบด้วย

๑. ข้าราชการตำรวจในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ตาม กฎ ก.ตร. กำหนดให้ข้าราชการตำรวจในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติทุกคนจะต้องปฏิบัติดังนี้

๑.๑ ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ เนื่องจากงานตำรวจเป็นจรรยาบรรณวิชาชีพ (ตาม กฎ ก.ตร. ข้อ ๒ (ใหม่) และข้อ ๑๒(เดิม))

๑.๒ รายงานการละเมิดต่อผู้บังคับบัญชาเหนือหน่วยงานที่ตนสังกัดได้อย่างน้อย ๓ ลำดับชั้นและหากผู้บังคับบัญชาที่ตนรายงานมิได้ดำเนินการใด ให้สามารถรายงานถึงเจเรตำรวจแห่งชาติ หรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ตาม กฎ ก.ตร.ข้อ ๑๐ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง เดิม)

๑.๓ เสนอปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติและเสนอความเห็นในการแก้ไขปรับปรุงประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ (ตาม กฎ ก.ตร. ข้อ ๑๑ วรรคสอง เดิม)

๒. กองบัญชาการศีกษา

ในฐานะศูนย์ส่งเสริมจริยธรรมและพัฒนาคุณธรรมของข้าราชการตำรวจ ตาม กฎ ก.ตร.ข้อ ๕ (เดิม) จึงมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๒.๑ กำหนดตัวชี้วัดและหลักเกณฑ์การประเมินเชิงคุณธรรม ก.ตร.

๒.๒ ธรรมนูญส่งเสริมประชาสัมพันธ์

๒.๓ กำหนดหลักสูตร พัฒนาและฝึกอบรม

๒.๔ สร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๓. สถาบันการฝึกอบรมต่าง ๆ ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

มีอำนาจหน้าที่ ตาม กฎ ก.ตร. ข้อ ๗ (เดิม) ดังนี้

๓.๑ กำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจอยู่ในหลักสูตร

๓.๒ สนับสนุนการดำเนินงานของกองบัญชาการศีกษา ตาม กฎ ก.ตร. ข้อ ๕ วรรคแรก (เดิม)

๔. จเรตำรวจแห่งชาติ

มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๔.๑ ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ จัดทำคู่มือและคำอธิบายแนวทางการปฏิบัติ (ตาม กฎ ก.ตร.ข้อ ๘ วรรคแรก เดิม)

๔.๒ สอดส่องดูแลการรักษาประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจในภาพรวมระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตาม กฎ ก.ตร. ข้อ ๘ วรรคแรก เดิม)

๔.๓ หากจเรตำรวจแห่งชาติ หรือหน่วยงานที่จเรตำรวจแห่งชาติมอบหมายพบว่าหน่วยงานตำรวจ หรือข้าราชการตำรวจใดละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ โดยพฤติการณ์ดังกล่าวอาจเกิดผลกระทบในทางเสื่อมเสียต่อชื่อเสียงและเกียรติภูมิของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือวิชาชีพตำรวจ ให้จเรตำรวจแห่งชาติรายงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและแจ้งผู้บังคับบัญชาในระดับกองบัญชาการหรือหน่วยงานเทียบเท่ากองบัญชาการสอบข้อเท็จจริง และหากเห็นสมควรอาจมอบหมายให้รองจเรตำรวจแห่งชาติ จเรตำรวจ หรือรองจเรตำรวจ ไปกำกับติดตามการสอบข้อเท็จจริง หรือตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงที่เป็นอิสระจากกองบัญชาการหรือหน่วยงานเทียบเท่ากองบัญชาการ นั้นก็ได้ (ตามกฎ ก.ตร. ข้อ ๘ วรรคสอง ใหม่)

๔.๔ จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ในระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวมทั้งประสานกับกองบัญชาการต่างๆ จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ และส่งเสริมจริยธรรมและพัฒนาคุณธรรมของข้าราชการตำรวจ (ตามกฎ ก.ตร.ข้อ ๘ วรรคสาม ใหม่)

๔.๕ เสนอแนะให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติวางระเบียบการรายงานตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ (ตาม กฎ ก.ตร. ข้อ ๑๐ วรรคสาม เดิม)

๔.๖ เสนอความเห็นต่อ ก.ตร.เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ (ตาม กฎ ก.ตร. ข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง เดิม)

๕. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ กองบัญชาการ และหน่วยงานเทียบเท่า กองบัญชาการ

มีอำนาจหน้าที่ในการประกาศเชิดชูเกียรติหน่วยงานและข้าราชการตำรวจ ในระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติและระดับกองบัญชาการ (ตาม กฎ ก.ตร. ข้อ ๖ เดิม)

๖. ผู้บังคับบัญชาทุกระดับ

มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๖.๑ การบริหารงานบุคคลต้องยึดหลักการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ (ตาม กฎ ก.ตร. ข้อ ๔ เดิม)

๖.๒ สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจอย่างเคร่งครัด (ตาม กฎ ก.ตร. ข้อ ๕ เดิม)

๖.๓ สอดส่องดูแลมิให้มีการละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ (ตาม กฎ ก.ตร. ข้อ ๕ เดิม)

๖.๔ ในการสอดส่องดูแลให้กองบัญชาการ กองบังคับการ สถานีตำรวจ ที่มีคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจภาคประชาชน จัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสอดส่องดูแลด้วย (ตามกฎ ก.ตร.ข้อ ๕ วรรคสอง เพิ่มใหม่)

๖.๕ ในกรณีที่มีการละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานคุณธรรมและอุดมคติของตำรวจในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานทางจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจรวมทั้งวินัยของตำรวจ หากเป็นการละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามโดยไม่เจตนา และไม่ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อหน่วยงานหรือชื่อเสียงของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาคำเนิการทางการปกครองโดยชอบซึ่งแนะแนวทางปฏิบัติด้วยหลักการและเหตุผลที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม เพื่อให้โอกาสผู้ใต้บังคับบัญชาได้สำนึกและแก้ไขปรับปรุงตน เมื่อได้อบรมชี้แนะแล้วผู้ใต้บังคับบัญชานั้นยังหลีกเลี่ยง หรือขัดขืนไม่ปฏิบัติตาม ให้ว่ากล่าวตักเตือน (ตามกฎ ก.ตร.ข้อ ๕ วรรคสาม เพิ่มใหม่)

๖.๖ การละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจในข้อประพฤติปฏิบัติที่เป็นข้อห้ามในการรักษาวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาคำเนิการทางวินัยไปภายในอำนาจหน้าที่ (ตามกฎ ก.ตร.ข้อ ๕ วรรคสี่ เพิ่มใหม่)

๖.๗ ในการพิจารณาว่าการละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมตามประมวลจริยธรรมนั้น เป็นการฝ่าฝืนจริยธรรมร้ายแรงหรือไม่ ให้พิจารณาจากพฤติกรรมของการฝ่าฝืน อายุ ประวัติและความประพฤติในอดีต สภาพแวดล้อมแห่งกรณี ผลร้ายอันเกิดจากการฝ่าฝืน และเหตุอันควรนำมาประกอบการพิจารณา โดยพิจารณาจากแนวทางข้างต้นเป็นรายๆ ไป (ตามกฎ ก.ตร.ข้อ ๕ วรรคห้า เพิ่มใหม่)

๗. หน่วยงานตำรวจทุกระดับ

มีสิทธิและเสรีภาพในการเสนอปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ หรือเสนอความเห็นในการแก้ไขปรับปรุงประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ โดยส่งข้อเสนอหรือความเห็นดังกล่าวไปยังจเรตำรวจแห่งชาติ (ตาม กฎ ก.ตร. ข้อ ๑๑ วรรคสอง เดิม)

๘. ก.ตร.

อาจให้มีการกำหนดประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานใดได้ตามที่เห็นสมควร (ตาม กฎ ก.ตร. ข้อ ๑๒ วรรคสอง เดิม)

สาระสำคัญของประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ

ตาม กฎ ก.ตร. ข้อ ๒ ใหม่ กำหนดว่า “ให้ใช้ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจท้ายกฎ ก.ตร. นี้เป็นกรอบแห่งการประพฤติปฏิบัติของข้าราชการตำรวจ” และข้อ ๓ (เดิม) กำหนดว่า “ให้ถือว่าประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจท้ายกฎ ก.ตร. นี้ เป็นประมวลจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตามมาตรา ๒๗๕ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และเป็นจรรยาบรรณของตำรวจตามมาตรา ๗๗ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗” ซึ่งประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ประกอบด้วย

ก. คำนิยาม

ตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ กำหนดคำนิยามไว้ใน ข้อ ๒ ดังนี้

“**การไม่เลือกปฏิบัติ**” หมายความว่า การไม่ใช้ความรู้สึกพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจส่วนตัวต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคล อันเนื่องมาจากชาติกำเนิด เพศ ศาสนาหรือความเชื่อ เชื้อชาติ สัญชาติ อายุ การศึกษา ความเห็นทางการเมืองหรือความเห็นอื่น ความนิยมทางเพศส่วนบุคคล ความพิการ สภาพร่างกาย จิตใจหรือสุขภาพ หรือสถานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม

“**ประโยชน์**” หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน บริการ ตำแหน่งหน้าที่การงาน สิทธิประโยชน์ หรือประโยชน์อื่นใด หรือคำมั่นสัญญาที่จะให้หรือจะได้รับสิ่งดังกล่าวในอนาคตด้วย

“**การทารุณหรือทารุณกรรม**” หมายความว่า การปฏิบัติหรือกระทำใด ๆ ต่อร่างกายหรือจิตใจของบุคคลในลักษณะที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือก่อให้เกิดความเจ็บปวดอย่างแสนสาหัส หรือถูกศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ข. ภาพรวมของประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ

ตามกฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๓ ข้อ ๕ ได้กำหนด ให้ยกเลิกประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ (แนบท้ายกฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑) และให้ใช้ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๓ (แนบท้ายกฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๓) แทน ทั้งนี้ นับแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๔ เป็นต้นไป ซึ่งประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๓ ได้วางกรอบแห่งการประพฤติปฏิบัติของข้าราชการตำรวจ ซึ่งประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ มาตรฐานคุณธรรม และอุดมคติของตำรวจ เป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งให้ข้าราชการตำรวจอยู่ในกรอบของศีลธรรมและคุณธรรม ขณะเดียวกันก็เป็นแนวทางชี้แนะให้ข้าราชการตำรวจบรรลุถึงปณิธานของการเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์

ส่วนที่ ๒ มาตรฐานทางจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ประกอบด้วย

(๑) มาตรฐานทางจริยธรรมตำรวจ คือ คุณความดีที่เป็นข้อประพฤติตนและปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจเพื่อให้ประชาชนศรัทธา เชื่อมั่นและยอมรับ

(๒) จรรยาบรรณของตำรวจ คือ ประมวลความประพฤติในการปฏิบัติหน้าที่ของวิชาชีพตำรวจที่ข้าราชการตำรวจต้องยึดถือปฏิบัติ เพื่อธำรงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของข้าราชการตำรวจและวิชาชีพตำรวจ

ก. ส่วนที่ ๑ มาตรฐานคุณธรรม และอุดมคติของตำรวจ

กำหนดกรอบการประพฤติปฏิบัติไว้ใน ๓ ด้าน คือ

๑. **มาตรฐานคุณธรรม** ตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ข้อ ๔ กำหนดว่า “ข้าราชการตำรวจพึงยึดถือคุณธรรมสี่ประการตามพระบรมราโชวาท เป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งในการประพฤติตนและปฏิบัติหน้าที่” ดังนี้

- (๑) การรักษาความซื่อ ความจริงใจต่อตัวเองที่จะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม
- (๒) การรู้จักข่มใจตนเอง ฝึกตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความซื่อ ความดีเท่านั้น
- (๓) การอดทน อดกลั้น และอดออม ที่จะไม่ประพฤติล่วงความซื่อสุจริต ไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด
- (๔) การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตน เพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

๒. **อุดมคติของตำรวจ** ตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ข้อ ๕ กำหนดว่า “ข้าราชการตำรวจพึงยึดถืออุดมคติของตำรวจ ๘ ประการ เป็นแนวทางขึ้นในการประพฤติตนและปฏิบัติหน้าที่เพื่อบรรลุถึงปณิธานของการเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์” ดังนี้

- ๒.๑ เคารพเอื้อเฟื้อต่อหน้าที่
- ๒.๒ กรุณาปราณีต่อประชาชน
- ๒.๓ อดทนต่อความเจ็บใจ
- ๒.๔ ไม่หวั่นไหวต่อความยากลำบาก
- ๒.๕ ไม่มักมากในลาภผล
- ๒.๖ มุ่งบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชน
- ๒.๗ ดำรงตนในยุติธรรม
- ๒.๘ ระวังการด้วยปัญญา
- ๒.๙ รักษาความไม่ประมาทเสมอชีวิต

๓. การหมั่นศึกษาหาความรู้ (Continuous Study)

ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจฯ ข้อ ๖ กำหนดว่า “ข้าราชการตำรวจพึงหมั่นศึกษาหาความรู้อยู่ตลอดเวลา เพื่อพัฒนาตนเองให้ทันโลกทันเหตุการณ์ และมีความชำนาญการในงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ รวมทั้งต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ธรรมเนียมการปฏิบัติของส่วนราชการในกระบวนการยุติธรรม อื่นที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และความรับผิดชอบของตน เพื่อสามารถประสานงานได้อย่างกลมกลืนแนบเนียน และเป็นประโยชน์ต่อราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เช่น ในการประสานงานกับกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ ฝ่ายอัยการ ศาล ราชทัณฑ์ และกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ

ง. ส่วนที่ ๒ มาตรฐานทางจริยธรรมของตำรวจและจรรยาบรรณของตำรวจ

(๑) มาตรฐานทางจริยธรรมของตำรวจ

กำหนดกรอบการประพฤติปฏิบัติ ไว้ใน ๕ ด้าน คือ

๑. การเคารพ ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (RESPECT)

ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจฯ ข้อ ๗ กำหนดว่า “ข้าราชการตำรวจต้องเคารพ ศรัทธา และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

๑.๑ จงรักภักดีและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ พระราชินี และพระรัชทายาท และไม่ยอมให้ผู้ใดล่วงละเมิด

๑.๒ สนับสนุนการเมืองประชาธิปไตยด้วยศรัทธา ความเป็นกลางทางการเมือง ไม่เป็นผู้บริหารหรือกรรมการพรรคการเมือง และไม่กระทำการใดๆ อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่พรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น

๒. การเคารพสิทธิเสรีภาพของประชาชน (HUMAN RIGHT)

ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจฯ ข้อ ๘ กำหนดว่า “ข้าราชการตำรวจต้องเคารพสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และตามกฎหมายอื่นโดยเคร่งครัด โดยไม่เลือกปฏิบัติ”

๓. การปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency & Effectiveness)

ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจฯ ข้อ ๙ กำหนดว่า “ข้าราชการตำรวจต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการ ประชาชน ชุมชน และประเทศชาติเป็นสำคัญ” ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

๓.๑ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว กระตือรือร้น รอบคอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นธรรม

๓.๒ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ ขยันหมั่นเพียร เสียสละ ใช้ปฏิภาณ ไหวพริบ กล้าหาญและอดทน

๓.๓ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ความเต็มใจ ไม่ละทิ้งหน้าที่ ไม่หลีกเลี่ยง หรือบิดพลิ้วความรับผิดชอบ

๓.๔ ดูแลรักษา และใช้ทรัพย์สินของทางราชการอย่างประหยัด คุ่มค่า โดยระมัดระวังมิให้เสียหาย หรือสิ้นเปลืองเสียวิญญูชนจะพึงปฏิบัติต่อทรัพย์สินของตนเอง

๓.๕ รักษาความลับของทางราชการ และความลับที่ได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือจากประชาชนผู้มาติดต่อราชการ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในกระบวนการยุติธรรม หรือการตรวจสอบตามที่กฎหมาย กฎ ข้อบังคับ กำหนด

๔. จิตสำนึกความเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ (Trust)

ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจฯ ข้อ ๑๐ กำหนดว่า “ข้าราชการตำรวจต้องมีจิตสำนึกของความเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์เพื่อให้ประชาชนศรัทธาและเชื่อมั่น” ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

๔.๑ มีท่าทีเป็นมิตร มีมนุษยสัมพันธ์อันดี และมีความสุภาพอ่อนโยนต่อประชาชนผู้รับบริการ รวมทั้งให้บริการประชาชนด้วยความเต็มใจ รวดเร็ว และไม่เลือกปฏิบัติ

๔.๒ ปฏิบัติตนให้เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของประชาชน ไม่เบียดเบียน ไม่แสดงกริยาหรือท่าทางไม่สุภาพหรือไม่ให้เกียรติ รวมทั้งไม่ใช้ถ้อยคำ กริยาหรือท่าทาง ที่มีลักษณะหยาบคาย ดูหมิ่น หรือเหยียดหยามประชาชน

๔.๓ เอื้อเฟื้อ สงเคราะห์ และช่วยเหลือประชาชนเมื่ออยู่ในฐานะที่จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ หรือประสบเคราะห์จากอุบัติเหตุ การละเมิดกฎหมาย หรือภัยอื่นๆ ไม่ว่าจะบุคคลนั้นจะเป็นผู้ต้องสงสัยหรือผู้กระทำผิดกฎหมายหรือไม่

๔.๔ ปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบ ว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการอย่างเคร่งครัด การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนที่ร้องขอ ต้องดำเนินการด้วยความรวดเร็ว ไม่ถ่วงเวลาให้เนิ่นช้า และไม่ให้ข้อมูลข่าวสารอันเป็นเท็จแก่ประชาชน”

๕. ซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในศีลธรรม (Integrity)

ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจฯ ข้อ ๑๑ กำหนดว่า “ข้าราชการตำรวจต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต และยึดมั่นในศีลธรรม โดยยึดประโยชน์ส่วนรวมเหนือประโยชน์ส่วนตน” ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

๕.๑ ไม่ใช่ตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ หรือไม่ยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่ง อำนาจ หรือหน้าที่ของตน แสวงหาประโยชน์สำหรับตนเอง หรือผู้อื่น

๕.๒ ไม่ใช่ตำแหน่ง อำนาจ หรือหน้าที่ หรือไม่ยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่ง อำนาจ หรือหน้าที่ของตน ไปในทางจงใจ หรือมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ การใช้ดุลพินิจ หรือการกระทำของข้าราชการตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่น อันเป็นผลให้การตัดสินใจ การใช้ดุลพินิจ หรือการกระทำของผู้นั้นสูญเสียความเที่ยงธรรม และยุติธรรม

๕.๓ ไม่รับของขวัญนอกเหนือจากโอกาส และกาลตามประเพณีนิยม และของขวัญนั้นต้องมีมูลค่าตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประกาศกำหนด

๕.๔ ไม่ใช่เวลาราชการ หรือทรัพย์สินของราชการเพื่อธุรกิจ หรือประโยชน์ส่วนตน

๕.๕ ไม่ประกอบอาชีพเสริมซึ่งมีลักษณะเป็นผลประโยชน์ทับซ้อน หรือเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม

๕.๖ ดำรงชีวิตส่วนตัว ไม่ให้เกิดมลทินมัวหมองต่อตำแหน่งหน้าที่ ไม่ทำผิดกฎหมายแม้เห็นว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย ไม่หมกมุ่นในอบายมุขทั้งหลาย ไม่ฟุ้งเฟ้อหรูหรา และใช้จ่ายประหยัดตามฐานะแห่งตน

๖. กล้ายืนหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง (Ethical Rightfulness)

ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจฯ ข้อ ๑๒ กำหนดว่า “ข้าราชการตำรวจต้องภาคภูมิใจในวิชาชีพ กล้ายืนหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้องดีงามเพื่อเกียรติศักดิ์และศักดิ์ศรีของความเป็นตำรวจ” ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

๖.๑ ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาตามครรลองของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ และกฎหมายอย่างเคร่งครัด

๖.๒ ไม่สั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติภารกิจในสิ่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือขัดต่อคุณธรรมและศีลธรรม

๖.๓ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่ตนรู้ หรือควรจะรู้ว่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในการนี้ให้ทักท้วงเป็นลายลักษณ์อักษรต่อผู้บังคับบัญชาผู้สั่ง

๖.๔ ไม่เลียงกฎหมาย ใช้หรือแนะนำให้ใช้ช่องโหว่ของกฎหมายเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือทำให้สูญเสียความเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม

๗. หลักปฏิบัติในฐานะผู้บังคับบัญชา (Good Practice – Leadership)

ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจฯ ข้อ ๑๓ กำหนดว่า “ในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการตำรวจต้องประพฤติปฏิบัติ” ดังนี้

๗.๑ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาและที่พึ่งของผู้ใต้บังคับบัญชา

๗.๒ หมั่นอบรมให้ผู้ใต้บังคับบัญชายึดถือปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณ ว่ากล่าวตักเตือนด้วยจิตเมตตา และให้ความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่

๗.๓ ปกครองบังคับบัญชาด้วยหลักการและเหตุผลที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ยอมรับฟังความคิดเห็น และไม่ผลักความรับผิดชอบให้ผู้ใต้บังคับบัญชา

๗.๔ ใช้หลักคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนอย่างเคร่งครัด และปราศจากความลำเอียง

๘. หลักปฏิบัติในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน (Good Practice – Follower)

ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจฯ ข้อ ๑๔ กำหนดว่า “ในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ข้าราชการตำรวจต้องประพฤติปฏิบัติ” ดังนี้

๘.๑ เคารพเชื่อฟัง และปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาที่ชอบด้วยกฎหมาย

๘.๒ รักษาวินัยและความสามัคคีในหมู่คณะ

๘.๓ ปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานด้วยความสุภาพมีน้ำใจ รักใคร่ สมานฉันท์ และมีมนุษยสัมพันธ์ รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน

๘.๔ อุทิศตนเอง ไม่หลีกเลี่ยงหรือเกี่ยงงาน ร่วมมือร่วมใจปฏิบัติหน้าที่โดยยึดความสำเร็จของงาน และชื่อเสียงของหน่วยเป็นที่ตั้ง

๙. ค่านิยมหลัก ๙ ประการ (ตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด)

ตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจฯ ข้อ ๑๕ กำหนดว่า “ข้าราชการตำรวจต้องปฏิบัติตามค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด” ดังนี้

๙.๑ การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม

๙.๒ การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบต่อ

๙.๓ ยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

๙.๔ ยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย

- ๕.๕ ให้บริการประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ
- ๕.๖ ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนครบถ้วนถูกต้อง และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง
- ๕.๗ มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้
- ๕.๘ ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- ๕.๙ ยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพขององค์การ

(๒) จรรยาบรรณของตำรวจ

ตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจฯ ท้ายกฎ ก.ตร.นี้ กำหนดกรอบการประพฤติปฏิบัติไว้ใน ๖ ด้านด้วยกัน คือ

๑. ตำนีการในการอำนวยความสะดวกและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน (Service – Minded)

ตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจฯ ข้อ ๑๖ กำหนดว่า “ข้าราชการตำรวจจะต้องสำนึกในการให้บริการประชาชนด้านอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและสิทธิมนุษยชน เพื่อให้ประชาชนมีความเชื่อมั่น เชื่อมั่น และศรัทธา ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติ” ดังนี้

๑.๑ อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการร้องทุกข์ กล่าวโทษ ขออนุญาตขอข้อมูลข่าวสารหรือติดต่อราชการอื่นด้วยความเต็มใจ เป็นมิตร ไม่เลือกปฏิบัติและรวดเร็ว เพื่อไม่ให้ประชาชนเสียสิทธิหรือเสรีภาพตามกฎหมาย

๑.๒ สุภาพ อ่อนน้อม และให้เกียรติประชาชน เพื่อให้เกิดความน่าเคารพยำเกรง ไม่ใช่ถ้อยคำกริยาหรือท่าทางที่มีลักษณะหยาบคาย ดูหมิ่น หรือเหยียดหยามประชาชน

๑.๓ ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ ต้องดำรงตนให้อยู่ในสภาพที่พร้อมและเหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความน่าเชื่อถือและน่าไว้วางใจ

๑.๔ พกพาอาวุธตามระเบียบแบบแผน ไม่จับหรือถืออาวุธ หรือเล็งอาวุธไปยังบุคคลโดยปราศจากเหตุอันสมควร

๑.๕ พกพาเอกสารหรือตราประจำตัว และแสดงเอกสารหรือตราประจำตัวเมื่อมีบุคคลร้องขอ

๒. การระงับเหตุ จับกุมผู้กระทำความผิด (Order & Arrest)

ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจฯ จรรยาบรรณของตำรวจ ข้อ ๑๗ กำหนดว่า “เมื่อเข้าจับกุมหรือระงับการกระทำความผิด ข้าราชการตำรวจต้องยึดถือและปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายอย่างเคร่งครัด” ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

๒.๑ แสดงถึงการอุทิศตนและจิตใจให้แก่การปฏิบัติหน้าที่อย่างกล้าหาญและมีสติปัญญา

๒.๒ ยืนหยัดเจตนารมณ์ในการรักษากฎหมายให้ถึงที่สุด ไม่ประนีประนอม ผ่อนปรนหรือละเลยการดำเนินการตามกฎหมายต่อผู้กระทำความผิด ทั้งนี้ให้ระลึกเสมอว่าการใช้กฎหมายจะต้องคำนึงถึงหลักมนุษยธรรมด้วย

๒.๓ ไม่ใช้มาตรการรุนแรง เว้นแต่การใช้มาตรการปกติแล้ว ไม่เพียงพอที่จะหยุดยั้งผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องสงสัยได้

๓. การใช้กำลังอาวุธและกำลัง (Force & Firearm)

ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจฯ ข้อ ๑๘ กำหนดว่า “ข้าราชการตำรวจต้องตระหนักว่า การใช้อาวุธ กำลัง หรือความรุนแรงเป็นมาตรการที่รุนแรงที่สุด ข้าราชการตำรวจอาจใช้อาวุธ กำลัง หรือความรุนแรงได้ ต่อเมื่อมีความจำเป็นภายใต้กรอบของกฎหมายและระเบียบแบบแผน หรือเมื่อผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องสงสัยใช้อาวุธต่อสู้ขัดขวางการจับกุม หรือเพื่อช่วยบุคคลอื่นที่อยู่ในอันตรายต่อชีวิต

เมื่อมีการใช้อาวุธ กำลัง หรือความรุนแรง ไม่ว่าจะมิใช่บาดเจ็บหรือเสียชีวิตหรือไม่ ข้าราชการตำรวจต้องรายงานเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาตามระเบียบแบบแผนทันที”

๔. การสืบสวนสอบสวน (Evidence & Investigation)

ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจฯ ข้อ ๑๙ กำหนดว่า “ในการรวบรวมพยานหลักฐาน การสืบสวนสอบสวน การสอบปากคำ หรือการซักถามผู้กระทำความผิด ผู้ต้องหา ผู้ที่อยู่ในความควบคุมตามกฎหมาย ผู้เสียหาย ผู้รู้เห็นเหตุการณ์ หรือบุคคลอื่น ข้าราชการตำรวจต้องแสดงความเป็นมืออาชีพโดยใช้ความรู้ความสามารถทางวิชาการตำรวจ รวมทั้งใช้ปฏิภาณ ไหวพริบและสติปัญญา เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและชี้แจงความยุติธรรม” ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

๔.๑ ไม่ทำการทารุณ หรือทารุณกรรมต่อบุคคล หรือต่อบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคคลนั้น

๔.๒ ไม่ใช่ ข้าง วาน หรือยุยงส่งเสริม หรือปล่อยปละละเลยให้มีการทารุณหรือทารุณกรรมต่อบุคคล หรือต่อบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคคลนั้น

๔.๓ ไม่กระทำการข่มขู่หรือรังควาน หรือไม่ใช่อำนาจที่มีชอบ หรือแนะนำเลื่อมสอนบุคคลให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จหรือปรักปรำผู้อื่น

๔.๔ ไม่กักขังหรือหน่วงเหนี่ยวบุคคลที่ยังไม่ได้ถูกจับกุมตามกฎหมาย เพื่อการสอบปากคำ

๔.๕ ไม่ใช่อำนาจที่มีชอบเพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐาน

๕. การดูแลผู้ต้องหาในความควบคุม (In-custody)

ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจฯ ข้อ ๒๐ กำหนดว่า “ข้าราชการตำรวจต้องควบคุมดูแลบุคคลที่อยู่ในการควบคุมของตนอย่างเคร่งครัดตามกฎหมายและมีมนุษยธรรม” ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

๕.๑ ไม่ผ่อนปรนให้บุคคลนั้นมีสิทธิหรือได้ประโยชน์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและระเบียบแบบแผน

๕.๒ ไม่รบกวนการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลกับทนายความตามสิทธิแห่งกฎหมาย

๕.๓ จัดให้บุคคลได้รับการรักษาพยาบาลหรือการดูแลทางการแพทย์ตามสมควรแก่กรณี เมื่อบุคคลนั้นมีอาการเจ็บป่วยหรือร้องขอ

๕.๔ ไม่ควบคุมเด็กและเยาวชนร่วมกับผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ หรือไม่คุมขังผู้หญิงร่วมกับผู้ชาย เว้นแต่เป็นกรณีที่มีกฎหมายและระเบียบแบบแผนอนุญาต

๖. การรักษาความลับที่ได้จากการปฏิบัติราชการ (Confidentiality)

ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจฯ ข้อ ๒๑ กำหนดว่า “ข้อมูลข่าวสารที่ข้าราชการตำรวจได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่ตามข้อ ๑๕ หรือจากการปฏิบัติหน้าที่อื่น ข้าราชการตำรวจจะต้องรักษาข้อมูลข่าวสารนั้นเป็นความลับอย่างเคร่งครัด เพราะอาจเป็นอันตรายต่อผลประโยชน์หรือชื่อเสียงของบุคคล หรืออาจเป็นคุณหรือเป็นโทษทั้งต่อผู้เสียหายหรือผู้กระทำความผิด

ข้าราชการตำรวจจะเปิดเผยข้อมูลนั้นได้ต่อเมื่อมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่หรือเพื่อประโยชน์ในราชการตำรวจที่ชอบด้วยกฎหมาย หรือเพื่อการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมเท่านั้น”

บทที่ ๓

กลไกและระบบการใช้บังคับ

องค์กรคุ้มครองประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ

๑. ก.ตร.

มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑.๑ ตาม พ.ร.บ. ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๓๑

๑.๑.๑ กำหนดนโยบายและมาตรฐานการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจและจัดระบบราชการตำรวจ รวมตลอดทั้งการอบรมและพัฒนาข้าราชการตำรวจ ในกรณีหาก ก.ต.ช. ได้กำหนดระเบียบแบบแผนและนโยบายไว้เป็นการทั่วไป การกำหนดในเรื่องดังกล่าวของ ก.ตร. ต้องสอดคล้องกับระเบียบแบบแผนและนโยบายของ ก.ต.ช. และให้ ก.ตร. แจ้งการดำเนินการนั้นให้ ก.ต.ช. ทราบด้วย

๑.๑.๒ ออกกฎ ก.ตร. ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด ประกาศ หรือมติเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

๑.๑.๒ กำกับดูแล ตรวจสอบ และแนะนำ เพื่อให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

๑.๑.๓ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่การงานตามที่ ก.ตร. มอบหมาย

๑.๒ ตาม พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๓๓

ออก กฎ ก.ตร. ว่าด้วยจรรยาบรรณของตำรวจฯ และต้องรักษาวินัยตามที่บังคับไว้ในหมวดนี้

๑.๓ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๕

ออก กฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ

๑.๔ ตาม กฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ

๑.๔.๑ อาจให้มีการกำหนดประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ที่ปฏิบัติหน้าที่ตามสายงานใดได้ตามที่เห็นสมควร (ตาม กฎ ก.ตร. ข้อ ๑๒ วรรคสอง)

๒. จเรตำรวจแห่งชาติ

มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๒.๑ ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ จัดทำคู่มือและคำอธิบายแนวทางการปฏิบัติ (ตาม กฎ ก.ตร. ข้อ ๘ วรรคแรก)

๒.๒ สอดส่องดูแลการรักษาประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจในภาพรวมระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตาม กฎ ก.ตร. ข้อ ๘ วรรคแรก)

๒.๓ หากจเรตำรวจแห่งชาติ หรือหน่วยงานที่จเรตำรวจแห่งชาติมอบหมายพบว่าหน่วยงานตำรวจหรือข้าราชการตำรวจใดละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ โดยพฤติการณ์ดังกล่าวอาจเกิดผลกระทบในทางเสื่อมเสียต่อชื่อเสียงและเกียรติภูมิของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือวิชาชีพตำรวจ ให้

จเรตำรวจแห่งชาติรายงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและแจ้งผู้บังคับบัญชาในระดับกองบัญชาการหรือหน่วยงานเทียบเท่ากองบัญชาการสอบข้อเท็จจริง และหากเห็นสมควรอาจมอบหมายให้รองจเรตำรวจแห่งชาติ จเรตำรวจ หรือรองจเรตำรวจ ไปกำกับติดตามการสอบข้อเท็จจริง หรือตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงที่เป็นอิสระจากกองบัญชาการหรือหน่วยงานเทียบเท่ากองบัญชาการ นั้นก็ได้ (ตามกฎหมาย ก.ตร. ข้อ ๘ วรรคสอง ใหม่)

๒.๔ จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ในระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวมทั้งประสานกับกองบัญชาการต่างๆ จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ และส่งเสริมจริยธรรมและพัฒนาคุณธรรมของข้าราชการตำรวจ (ตามกฎหมาย ก.ตร. ข้อ ๘ วรรคสาม ใหม่)

๒.๕ เสนอแนะให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติวางระเบียบการรายงานตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ (ตามกฎหมาย ก.ตร. ข้อ ๑๐ วรรคสาม)

๒.๖ เสนอความเห็นต่อ ก.ตร. เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ (ตามกฎหมาย ก.ตร. ข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง)

๓. กองบัญชาการศึกษา

มีอำนาจหน้าที่ในฐานะศูนย์ส่งเสริมจริยธรรมและพัฒนาคุณธรรมของข้าราชการตำรวจ ตาม กฎ ก.ตร. ข้อ ๕ ดังนี้

- ๓.๑ กำหนดตัวชี้วัดและหลักเกณฑ์การประเมินเชิดชูเกียรติเสนอ ก.ตร.
- ๓.๒ รมรงค์ส่งเสริมประชาสัมพันธ์
- ๓.๓ กำหนดหลักสูตร พัฒนาและฝึกอบรม
- ๓.๔ สร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๔. สถาบันการฝึกอบรมต่าง ๆ ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

มีอำนาจหน้าที่ ตาม กฎ ก.ตร. ข้อ ๗ ดังนี้

- ๔.๑ กำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจอยู่ในหลักสูตร
- ๔.๒ สนับสนุนการดำเนินงานของกองบัญชาการศึกษา ตาม กฎ ก.ตร. นี้ ข้อ ๕ วรรคแรก

๕. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ กองบัญชาการ และหน่วยงานเทียบเท่ากองบัญชาการและหน่วยงานตำรวจทุกระดับ

มีอำนาจหน้าที่

๕.๑ ประกาศเชิดชูเกียรติหน่วยงานและข้าราชการตำรวจ ในระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติและระดับกองบัญชาการ ตาม กฎ ก.ตร. ข้อ ๖

๕.๒ มีสิทธิและเสรีภาพในการเสนอปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ หรือเสนอความเห็นในการแก้ไขปรับปรุงประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ โดยส่งข้อเสนอหรือความเห็นดังกล่าวไปยังจเรตำรวจแห่งชาติ ตาม กฎ ก.ตร. ข้อ ๑๑ วรรคสอง

๕.๓ การบริหารงานบุคคลต้องยึดหลักการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ตาม กฎ ก.ตร. ข้อ ๔

๕.๔ สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจอย่างเคร่งครัด ตาม กฎ ก.ตร. ข้อ ๕

๕.๕ สอดส่องดูแลมิให้มีการละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ตาม กฎ ก.ตร. ข้อ ๕

๕.๖ ในการสอดส่องดูแลให้กองบัญชาการ กองบังคับการ สถานีตำรวจ ที่มีคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจภาคประชาชน จัดให้คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสอดส่องดูแลด้วย

๕.๗ ในกรณีที่มีการละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานคุณธรรมและอุดมคติของตำรวจในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานทางจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจรวมทั้งวินัยของตำรวจ หากเป็นการละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามโดยไม่เจตนา และไม่ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อหน่วยงานหรือชื่อเสียงของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาดำเนินการทางปกครองโดยอบรมชี้แนะแนวทางปฏิบัติด้วยหลักการและเหตุผลที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม เพื่อให้โอกาสผู้ได้บังคับบัญชาได้สำนึกและแก้ไขปรับปรุงตน เมื่อได้อบรมชี้แนะแล้ว ผู้ได้บังคับบัญชาผู้นั้นยังหลีกเลี่ยง หรือขัดขืนไม่ปฏิบัติตาม ให้ว่ากล่าวตักเตือน

๕.๘ การละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจในข้อประพฤติปฏิบัติที่เป็นข้อห้ามในการรักษาวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาดำเนินการทางวินัยไปภายในอำนาจหน้าที่

๕.๙ ในการพิจารณาว่าการละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมตามประมวลจริยธรรมนั้น เป็นการฝ่าฝืนจริยธรรมร้ายแรงหรือไม่ ให้พิจารณาจากพฤติกรรมการฝ่าฝืน อายุ ประวัติดีและความประพฤติในอดีต สภาพแวดล้อมแห่งกรณี ผลร้ายอันเกิดจากการฝ่าฝืน และเหตุอันควรนำมาประกอบการพิจารณาโดยพิจารณาจากแนวทางข้างต้นเป็นรายๆ ไป

ระบบการใช้บังคับการละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ

ระเบียบหรือแนวทางการรายงานกรณีพบว่าหน่วยงานตำรวจและหรือข้าราชการตำรวจ ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ เป็นการดำเนินการตามที่ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ วรรคสาม กำหนดให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยการเสนอแนะของจเรตำรวจแห่งชาติวางระเบียบเกี่ยวกับการรายงานให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ กฎ ก.ตร. นี้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๘ ให้เจรตำรวจแห่งชาติมีอำนาจและหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ จัดทำคู่มือและคำอธิบายแนวทางการปฏิบัติ และสอดส่องดูแล การรักษาประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจในภาพรวมระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

หากเจรตำรวจแห่งชาติหรือหน่วยงานที่เจรตำรวจแห่งชาติมอบหมายพบว่าหน่วยงานตำรวจและหรือข้าราชการตำรวจใดละเมิด ฝ่าฝืน หรือ ไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ โดยพฤติการณ์ดังกล่าวอาจเกิดผลกระทบในทาง เสื่อมเสียต่อชื่อเสียงและเกียรติภูมิของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือวิชาชีพตำรวจ ให้เจรตำรวจแห่งชาติรายงาน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และแจ้งผู้บังคับบัญชาในระดับกองบัญชาการหรือหน่วยงานเทียบเท่ากองบัญชาการสอบข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ หากเห็นสมควรเจรตำรวจแห่งชาติอาจมอบหมายให้รองเจรตำรวจแห่งชาติ เจรตำรวจหรือรองเจรตำรวจ ไปกำกับและติดตามการสอบข้อเท็จจริงหรือตั้งคณะกรรมการ สอบข้อเท็จจริงที่เป็นอิสระจากกองบัญชาการหรือหน่วยงานเทียบเท่ากองบัญชาการนั้นก็ได้

ให้เจรตำรวจแห่งชาติจัดให้มีศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตามวรรคหนึ่งในระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวมทั้งประสานกับกองบัญชาการต่าง ๆ จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตามวรรคหนึ่งและส่งเสริมจริยธรรมและพัฒนาคุณธรรมของข้าราชการตำรวจตามข้อ ๕ หรือแต่งตั้งที่ปรึกษา ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจในระดับกองบัญชาการหรือกองบังคับการตามความเหมาะสมแล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่ข้าราชการตำรวจพบว่าผู้บังคับบัญชาของตน ข้าราชการตำรวจ หรือหน่วยงาน ตำรวจใดละเมิด ฝ่าฝืน หรือ ไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ให้สามารถรายงาน ต่อผู้บังคับบัญชาเหนือหน่วยงานที่ตนสังกัด ได้อย่างน้อยสามลำดับชั้น และหากผู้บังคับบัญชาที่ตนรายงาน มิได้ดำเนินการใด ให้สามารถรายงานถึงเจรตำรวจแห่งชาติ หรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติได้

การรายงานตามวรรคแรก ไม่ถือว่าเป็นการกระทำข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน

ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติโดยการเสนอแนะของเจรตำรวจแห่งชาติวางระเบียบเกี่ยวกับการรายงานตามวรรคแรกให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่กฎ ก.ตร.นี้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ตามข้อ ๑๐ ของกฎ ก.ตร.ดังกล่าว ได้กำหนดให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติโดยการเสนอแนะของ เจรตำรวจแห่งชาติวางระเบียบเกี่ยวกับการรายงานกรณีพบว่ามีกรละเมิด ฝ่าฝืน หรือ ไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่กฎ ก.ตร.นี้ ประกาศใช้บังคับ (ประกาศใช้บังคับ ณ วันที่ ๒๕ ก.ค.๕๑) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ๐๐๐๑(ผบ.)/๑๕๑ ลง ๑๒ พ.ย. ๕๑ กำหนดแนวทางเกี่ยวกับการรายงานไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ กรณีจเรตำรวจแห่งชาติพบว่าหน่วยงานตำรวจและหรือข้าราชการตำรวจใดละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ให้จเรตำรวจแห่งชาติดำเนินการดังนี้

๑.๑ ในกรณีที่พบข้าราชการตำรวจตั้งแต่ระดับ ผู้บังคับการ ขึ้นไปให้รายงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เพื่อทราบ

๑.๒ แจ้งผู้บังคับบัญชาในระดับกองบัญชาการหรือหน่วยงานเทียบเท่ากองบัญชาการหรือผู้บังคับการในสังกัดสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติสอบข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

๑.๓ ในกรณีที่จเรตำรวจแห่งชาติเห็นสมควร อาจมอบหมายให้ รองจเรตำรวจแห่งชาติ จเรตำรวจ รองจเรตำรวจ ไปกำกับและติดตามการพิจารณาข้อเท็จจริง หรือตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ที่เป็นอิสระจากกองบัญชาการหรือหน่วยงานเทียบเท่ากองบัญชาการ หรือ กองบังคับการในสังกัด สำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติก็ได้

ข้อ ๒ กรณีข้าราชการตำรวจพบว่าผู้บังคับบัญชาของตน ข้าราชการตำรวจหรือหน่วยงานตำรวจใด ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ตามข้อ ๑๐ วรรคแรก ให้สามารถ รายงานต่อผู้บังคับบัญชาเหนือหน่วยงานที่ตนสังกัด ได้อย่างน้อยสามลำดับชั้น

ข้อ ๓ เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับรายงานตามข้อ ๒ แล้ว ให้ดำเนินการสอบข้อเท็จจริง หรือตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงภายใน ๑๕ วัน นับแต่ได้รับการรายงานเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ข้อ ๔ หากผู้บังคับบัญชาที่ได้รับรายงานมิได้ดำเนินการใด ภายในระยะเวลาที่กำหนดให้สามารถรายงานถึงจเรตำรวจแห่งชาติ หรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติได้ โดยไม่ถือว่าเป็นการกระทำข้ามผู้บังคับบัญชา เหนือตน

ทั้งนี้ การรายงานกรณีมีการพบข้าราชการตำรวจละเมิด ฝ่าฝืน หรือ ไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม และจรรยาบรรณของตำรวจ ตามข้อ ๑ และข้อ ๒ ให้รายงานพร้อมทั้งแสดงพยานหลักฐานต่าง ๆ ซึ่งยืนยันว่า มีการละเมิด ฝ่าฝืน หรือ ไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ให้ผู้รับรายงานทราบด้วย

ข้อ ๕ เมื่อดำเนินการสอบข้อเท็จจริง หรือตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงแล้วมีมูล พึงได้ว่า ข้าราชการตำรวจหรือหน่วยงานตำรวจใดกระทำละเมิด ฝ่าฝืน หรือ ไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม และจรรยาบรรณ ของตำรวจให้ดำเนินการทางวินัยไปตามอำนาจหน้าที่

การรายงานกรณีพบว่าหน่วยงานตำรวจหรือข้าราชการตำรวจผู้ใด ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ (หนังสือ ตร. ด่วนที่สุด ที่ ๐๐๐๑(ผบ.)/๑๕๑ ลง ๑๒ พ.ย.๕๑) แบ่งออกเป็น ๒ กรณี ได้แก่

๑. กรณีที่เรตำรวจแห่งชาติพบว่าหน่วยงานตำรวจและหรือข้าราชการตำรวจผู้ใด ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ

๒. กรณีที่ข้าราชการตำรวจพบว่าผู้บังคับบัญชาของตน ข้าราชการตำรวจ หรือหน่วยงานตำรวจใด ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ

๑. กรณีที่เรตำรวจแห่งชาติพบว่าหน่วยงานตำรวจและหรือข้าราชการตำรวจผู้ใดละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ

กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๘ วรรคสอง กำหนดหลักเกณฑ์การรายงานกรณีดังกล่าวไว้ ดังนี้

“หากจเรตำรวจแห่งชาติหรือหน่วยงานที่จเรตำรวจแห่งชาติมอบหมายพบว่าหน่วยงานตำรวจและหรือข้าราชการตำรวจใดละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ โดยพฤติการณ์ดังกล่าวอาจเกิดผลกระทบในทางเสื่อมเสียต่อชื่อเสียงและเกียรติภูมิของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือวิชาชีพตำรวจ ให้จเรตำรวจแห่งชาติ รายงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และแจ้งผู้บังคับบัญชาในระดับกองบัญชาการหรือหน่วยงานเทียบเท่ากองบัญชาการสอบข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ หากเห็นสมควรจเรตำรวจแห่งชาติอาจมอบหมายให้รองจเรตำรวจแห่งชาติ จเรตำรวจ หรือรองจเรตำรวจ ไปกำกับและติดตามการสอบข้อเท็จจริงหรือตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงที่เป็นอิสระจากกองบัญชาการหรือหน่วยงานเทียบเท่ากองบัญชาการนั้นก็ได้”

สำหรับการรายงานกรณีจเรตำรวจแห่งชาติพบว่าหน่วยงานตำรวจและหรือข้าราชการตำรวจผู้ใด ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้วางระเบียบหรือแนวทางเกี่ยวกับการรายงานไว้ตามข้อ ๑ และข้อ ๕ ของหนังสือ ตร. ด่วนที่สุด ที่ ๐๐๐๑(ผบ.)/๑๕๑ ลง ๑๒ พ.ย.๕๑ เรื่อง แนวทางการรายงานตามกฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ดังนี้

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ..... โทร.....

ที่..... วันที่.....

เรื่อง รายงานการพบข้าราชการตำรวจละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม
และจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑

เรียน ผบ.ตร.

ด้วย (ยศ ชื่อ ชื่อสกุล ตำแหน่ง ผู้ตรวจพบ) พบว่า (ยศ ชื่อ ชื่อสกุล ตำแหน่ง ผู้ถูกตรวจพบ) ได้ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ กล่าวคือ (สรุปย่อเหตุการณ์ที่ตรวจพบ) โดยพฤติกรรมดังกล่าวอาจเกิดผลกระทบในทางเสื่อมเสีย ต่อชื่อเสียงและเกียรติภูมิของสำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือวิชาชีพตำรวจ อันเป็นการละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ(ระบุข้อที่ละเมิด)

จึงขอรายงานกรณีดังกล่าวมายังท่านตาม กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๘ วรรคสอง เพื่อพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

(ลงชื่อ ยศ ชื่อ และตำแหน่ง ของผู้รายงาน)

หมายเหตุ กรณี จตช. ตรวจพบ และรายงาน ผบ.ตร.

๒. กรณีที่ข้าราชการตำรวจพบว่าผู้บังคับบัญชาของตน ข้าราชการตำรวจ หรือหน่วยงานตำรวจใด ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ

กฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ วรรคแรก และข้อ ๑๐ วรรคสอง กำหนดหลักเกณฑ์การรายงานไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ในกรณีที่ข้าราชการตำรวจพบว่าผู้บังคับบัญชาของตน ข้าราชการตำรวจ หรือหน่วยงานตำรวจใด ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ให้สามารถรายงานต่อผู้บังคับบัญชา เหนือหน่วยงานที่ตนสังกัดได้อย่างน้อยสามลำดับชั้น และหากผู้บังคับบัญชาที่ตนรายงานมิได้ดำเนินการใด ให้สามารถรายงานถึงจเรตำรวจแห่งชาติ หรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติได้

การรายงานตามวรรคแรก ไม่ถือว่าเป็นการกระทำข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน

ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติโดยการเสนอแนะของจเรตำรวจแห่งชาติวางระเบียบเกี่ยวกับการ รายงานตามวรรคแรกให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่กฎ ก.ตร. นี้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สำหรับแนวทางการรายงานกรณีที่ข้าราชการตำรวจอื่นนอกจากจเรตำรวจแห่งชาติ พบว่า ผู้บังคับบัญชา ของตน ข้าราชการตำรวจ หรือหน่วยงานตำรวจใด ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและ จรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้วางระเบียบหรือแนวทางการรายงานไว้ตามข้อ ๒, ข้อ ๓ ข้อ ๔ และข้อ ๕ ของหนังสือ ตร.ด่วนที่สุด ที่ ๐๐๐๑(ผบ.)/๑๕๑ ลง ๑๒ พ.ย.๕๑ เรื่อง แนวทางการรายงาน ตามกฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ดังนี้

ข้อ ๒ กรณี ข้าราชการตำรวจพบว่าผู้บังคับบัญชาของตน ข้าราชการตำรวจ หรือ หน่วยงานตำรวจใดละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ตามข้อ ๑๐ วรรคแรก ให้สามารถรายงานต่อผู้บังคับบัญชาเหนือหน่วยงานที่ตนสังกัดได้อย่างน้อย สามลำดับชั้น

ข้อ ๓ เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับรายงานตามข้อ ๒ แล้ว ให้ดำเนินการสอบข้อเท็จจริงหรือตั้ง คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงภายใน ๑๕ วัน นับแต่ได้รับการรายงานเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ข้อ ๔ หากผู้บังคับบัญชาที่ได้รับรายงานมิได้ดำเนินการใด ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้สามารถรายงานถึงจเรตำรวจแห่งชาติ หรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติได้ โดยไม่ถือว่าเป็นการกระทำ ข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน

ทั้งนี้ การรายงานกรณีมีการพบข้าราชการตำรวจละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและ จรรยาบรรณของตำรวจ ตามข้อ ๑ และข้อ ๒ ให้รายงานพร้อมทั้งแสดงพยานหลักฐานต่าง ๆ ซึ่งยืนยันว่ามีการ ละเมิดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจให้ผู้รับรายงานทราบด้วย

ข้อ ๕ เมื่อดำเนินการสอบข้อเท็จจริง หรือตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงแล้วมีมูล
พียงได้ว่าข้าราชการตำรวจหรือหน่วยงานตำรวจใดกระทำละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและ
จรรยาบรรณของตำรวจให้ดำเนินการทางวินัยไปตามอำนาจหน้าที่

ผู้บังคับบัญชาซึ่งได้รับรายงานกรณีที่ข้าราชการตำรวจพบว่าผู้บังคับบัญชาของตน ข้าราชการตำรวจ หรือ
หน่วยงานตำรวจใด ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ มีหน้าที่ต้อง
ดำเนินการตามข้อ ๓ และข้อ ๕ ของหนังสือ ตร. ค่วนที่สุค ที่ ๐๐๐๑(ผบ.)/๑๕๑ ลง ๑๒ พ.ย.๕๑ เรื่อง แนวทาง
การรายงานตามกฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ กล่าวคือ
ต้องดำเนินการสอบข้อเท็จจริงหรือตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงภายใน ๑๕ วันนับแต่ได้รับการรายงาน
หากผลการสอบข้อเท็จจริงมีมูลพียงได้ว่าเป็นความผิดทางวินัย ให้ดำเนินการทางวินัยไปตามอำนาจหน้าที่ โดยต้อง
พิจารณาถึงลำดับชั้นยศ ตำแหน่ง และสังกัดของผู้ถูกลงโทษด้วย

ส่วนแบบฟอร์มหรือรูปแบบการรายงานนั้น ให้ทำเป็นบันทึกข้อความ ระบุยศ ชื่อ ชื่อสกุล และตำแหน่ง
ของผู้ถูกลงโทษ (ผู้ละเมิดประมวลจริยธรรมฯ) สรุปย่อเหตุการณ์ที่ตรวจพบ ระบุข้อที่ละเมิด และลงลายมือชื่อ
ยศ และตำแหน่งของผู้แจ้งหรือตรวจพบหรือผู้รายงาน ตามแบบฟอร์มรายงานแนบท้ายหนังสือ ตร.ค่วนที่สุค
ที่ ๐๐๐๑(ผบ.)/๑๕๑ ลง ๑๒ พ.ย.๕๑ เรื่อง แนวทางการรายงานตามกฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและ
จรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ดังนี้

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ..... โทร.....

ที่..... วันที่.....

เรื่อง..... แจ้งการพบข้าราชการตำรวจ ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม

และจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑

เรียน (ผู้บังคับบัญชาของผู้ตรวจพบ อย่างน้อย ๓ ลำดับชั้น)

ด้วย (ยศ ชื่อ ชื่อสกุล ตำแหน่ง ผู้ตรวจพบ) พบว่า (ยศ ชื่อ ชื่อสกุล ตำแหน่ง ผู้ถูกตรวจพบ) ได้ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ กล่าวคือ (สรุปย่อเหตุการณ์ที่ตรวจพบ) โดยพฤติการณ์ดังกล่าวอาจเกิดผลกระทบ ในทางเสื่อมเสียต่อชื่อเสียงและเกียรติภูมิของสำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือวิชาชีพตำรวจ อันเป็นการละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ(ระบุข้อที่ละเมิด)

จึงเรียนมาขังท่าน ตาม กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ เพื่อพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

(ลงชื่อ ยศ ชื่อ และตำแหน่ง ของผู้รายงาน)

หมายเหตุ กรณี ข้าราชการตำรวจตรวจพบผู้บังคับบัญชาของตน ข้าราชการตำรวจหรือ หน่วยงานตำรวจใดละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ..... โทร.....

ที่..... วันที่.....

เรื่อง..... แจ้งการพบข้าราชการตำรวจ ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม

และจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑

เรียน ผบ.ตร. / จตช.

ด้วย (ยศ ชื่อ ชื่อสกุล ตำแหน่ง ผู้ตรวจพบ) พบว่า (ยศ ชื่อ ชื่อสกุล ตำแหน่ง ผู้ถูกตรวจพบ) ได้ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ กล่าวคือ (สรุปย่อเหตุการณ์ที่ตรวจพบ) โดยพฤติการณ์ดังกล่าวอาจเกิดผลกระทบในทางเสื่อมเสียต่อชื่อเสียงและเกียรติภูมิของสำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือวิชาชีพตำรวจ อันเป็นการละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ(ระบุข้อที่ละเมิด) ซึ่งข้าพเจ้า ได้รายงานให้ผู้บังคับบัญชาอย่างน้อยสามลำดับชั้นทราบแล้วคือ (ระบุ ยศ ชื่อ ชื่อสกุล และตำแหน่งของผู้บังคับบัญชาที่รายงาน) แต่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวยังมีได้ดำเนินการในกรณีดังกล่าวแต่อย่างใด

จึงเรียนมาขังท่าน ตาม กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ เพื่อพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป พร้อมนี้ ได้แนบเอกสารที่เกี่ยวข้องมาด้วยแล้ว

(ลงชื่อ ยศ ชื่อ และตำแหน่ง ของผู้รายงาน)

หมายเหตุ กรณี ผู้บังคับบัญชาที่รับรายงานเบื้องต้นแล้วไม่ดำเนินการใดภายใน ๑๕ วัน นับแต่ได้รับรายงาน

ผู้บังคับบัญชาเหนือหน่วยงานที่ตนสังกัดอย่างน้อยสามลำดับชั้นและหน่วยงานตำรวจละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑

กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ มีประเด็นปัญหา การตีความหลายประการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีหนังสือสั่งการ ที่ ๐๐๐๑(ผบ.)/ ๑๔๕ ลง ๑๑ พ.ย.๕๑ ท้ายหนังสือ สง.จตช.ที่ ๐๐๐๑(จตช)/๒๔๕ ลง ๓๐ ต.ค.๕๑ ให้ สง.ก.ตร.พิจารณามีความเห็นตอบข้อหารือใน ประเด็นต่าง ๆ ได้แก่

ประเด็นที่ ๑ ในกรณีที่ข้าราชการตำรวจพบว่า ผู้บังคับบัญชาของตน หรือหน่วยงานใด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ให้สามารถรายงาน ต่อผู้บังคับบัญชาเหนือหน่วยงานที่ตนสังกัดได้อย่างน้อยสามลำดับชั้นเป็นอย่างไร

ประเด็นที่ ๒ ในกรณีที่ข้าราชการตำรวจพบว่าข้าราชการตำรวจหน่วยงานอื่น ละเมิด หรือ ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ จะกระทำอย่างไร

ประเด็นที่ ๓ กฎ ก.ตร.ที่กำหนดกรณี หน่วยงานละเมิด หรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตาม ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ในกฎ ก.ตร.ฯ ไม่มีคำจำกัดความหรือคำอธิบายว่า หน่วยงานผิดจริยธรรมอย่างไร

ในการตอบข้อหารือ สง.ก.ตร.มีหนังสือ ที่ ๐๐๓๕.๑๒/๐๐๑๘ ลง ๒๘ ม.ค.๕๒ เรื่อง ตอบข้อหารือกรณี การรายงานตามนัยกฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ โดยมี รายละเอียด ดังนี้

ผู้บังคับบัญชาเหนือหน่วยงานที่ตนสังกัด

ประเด็นที่ ๑ ในกรณีที่ข้าราชการตำรวจพบว่า ผู้บังคับบัญชาของตน หรือหน่วยงานใด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ให้สามารถรายงานต่อผู้บังคับบัญชาเหนือหน่วยงานที่ตนสังกัดได้อย่างน้อยสามลำดับชั้นเป็นอย่างไร

ประเด็นที่ ๑ ผู้บังคับบัญชาเหนือหน่วยงานที่ตนสังกัด หมายถึง ผู้บังคับบัญชาเหนือหน่วยงานที่ตนสังกัดตามลำดับตำแหน่งที่กำหนดไว้ตาม มาตรา ๔๔ แห่ง พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗

การรายงานต่อผู้บังคับบัญชาเหนือหน่วยงานที่ตนสังกัดอย่างน้อยสามลำดับชั้นนั้น ให้ยึดหลัก ดังนี้

๑. การรายงานจะรายงานต่อผู้บังคับบัญชาเหนือหน่วยงานที่ตนสังกัดชั้นใดชั้นหนึ่งในสามลำดับชั้นดังกล่าวก็ได้

๒. การรายงานจะรายงานต่อผู้บังคับบัญชาเหนือหน่วยงานที่ตนสังกัดทั้งสามลำดับตามลำดับชั้นดังกล่าวก็ได้

๓. หากรายงานตาม ๑ หรือ ๒ แล้ว ผู้บังคับบัญชาตาม ๑ หรือ ๒ ดังกล่าว ไม่ได้ดำเนินการใด ก็ให้สามารถรายงานต่อเจ้าตำรวจแห่งชาติ หรือ ผบ.ตร.ต่อไปก็ได้

อนึ่ง การรายงานดังกล่าวตาม กฎ ก.ตร.ฯ ข้อ ๑๐ วรรคสอง กำหนด ไม่ถือว่าเป็นการกระทำข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตนแต่อย่างใด

คำอธิบาย

๑. การพิจารณาหน่วยงานยึดถือดังนี้

ลำดับ ๑ แผนก/ งาน/กองร้อย/หรือหน่วยงานเรียกชื่ออย่างอื่นที่มีระดับเทียบเท่า

ลำดับ ๒ ฝ่าย/ กองกำกับการ/ สถานีตำรวจ/ กลุ่มงาน/ กลุ่มตำแหน่ง/ หรือหน่วยงานเรียกชื่ออย่างอื่นที่มีระดับเทียบเท่า

ลำดับ ๓ ศูนย์/ ส่วน/ กองบังคับการ/ หรือหน่วยงานเรียกชื่ออย่างอื่นที่มีระดับเทียบเท่า

ลำดับ ๔ กองบัญชาการ/ สำนักงาน/ หรือหน่วยงานเรียกชื่ออย่างอื่นที่มีระดับเทียบเท่า

ลำดับ ๕ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๒. การจัดหน่วยงานตามข้อ ๑ ให้หมายความรวมถึงการจัดหน่วยงานภายในของหน่วยงานต่างๆ ตามที่ ตร. กำหนด

๑. กรณีข้าราชการตำรวจ พบผู้บังคับบัญชาของตนที่มีตำแหน่งสูงกว่าหน่วยงานที่ตนสังกัด ผ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ เช่น ผบ.หมู่ ก. สังกัดหน่วยงานลำดับ ๑ พบ พล.ต.ต. ข. สังกัดหน่วยงานลำดับ ๓ ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ การรายงานให้รายงานผู้บังคับบัญชาเหนือหน่วยงานที่ตนสังกัดลำดับ ๔ ขึ้นไป

ตำแหน่งข้าราชการตำรวจ

พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗

มาตรา ๔๔ ตำแหน่งข้าราชการตำรวจมีดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
- (๒) จเรตำรวจแห่งชาติ และรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
- (๓) ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
- (๔) ผู้บัญชาการ
- (๕) รองผู้บัญชาการ
- (๖) ผู้บังคับการ และพนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญพิเศษ
- (๗) รองผู้บังคับการ และพนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญ
- (๘) ผู้กำกับการ และพนักงานสอบสวนผู้ทรงคุณวุฒิ
- (๙) รองผู้กำกับการ และพนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการพิเศษ
- (๑๐) สารวัตร และพนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการ
- (๑๑) รองสารวัตร และพนักงานสอบสวน
- (๑๒) ผู้บังคับหมู่
- (๑๓) รองผู้บังคับหมู่

ก.ตร. จะกำหนดให้มีตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น โดยจะให้มีชื่อตำแหน่งใดเทียบกับตำแหน่งตามวรรคหนึ่งก็ได้ โดยให้กำหนดไว้ในกฎ ก.ตร. การกำหนดตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นให้มีเฉพาะที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้เกิดประสิทธิภาพและประหยัด และเมื่อหมดความจำเป็นตามที่กำหนดไว้ในกฎ ก.ตร. แล้วให้ยุบตำแหน่งนั้น

ข้าราชการตำรวจหน่วยอื่นผิดจริยธรรม

ประเด็นที่ ๒ ในกรณีข้าราชการตำรวจพบข้าราชการตำรวจหน่วยงานอื่น ละเมิด ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ จะกระทำอย่างไร

ประเด็นที่ ๒ ดำเนินการเช่นเดียวกับประเด็นที่ ๑ คือรายงานผู้บังคับบัญชาเหนือหน่วยงานของตนสังกัดอย่างน้อยสามลำดับชั้นฯ ส่วนรายละเอียดของการรายงานต่อผู้บังคับบัญชาของผู้ที่ถูกรายงานกล่าวหา ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติโดยการเสนอแนะของจเรตำรวจแห่งชาติวางระเบียบเกี่ยวกับการรายงานต่อไป ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงเรื่องดังต่อไปนี้ประกอบด้วย

๑. จะต้องเป็นเรื่องของการไม่ปฏิบัติตาม กฎ ก.ตร.ฯ เรื่องดังกล่าวไม่ใช่เรื่องของการไม่ได้รับความเป็นธรรม ซึ่งมีช่องทางรายงานอยู่แล้ว
๒. จะต้องมิใช่เป็นการปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการรายงานว่าเป็นเรื่องการละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ
๓. จะต้องคุ้มครองผู้รายงานเกี่ยวกับการละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ

หน่วยงานตำรวจผิดจริยธรรม

ประเด็นที่ ๓ กฎ ก.ตร.ที่กำหนดกรณีหน่วยงานละเมิด หรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ในกฎ ก.ตร.ฯ ไม่มีคำจำกัดความหรือคำอธิบายว่าหน่วยงาน ผิดจริยธรรมเป็นอย่างไร

ประเด็นที่ ๓ กรณีหน่วยงานตำรวจฝ่าฝืนละเมิดฯ หมายถึง เป็นกรณีการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในการสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ และการดำเนินการด้านอื่น ๆ ของหน่วยงานตำรวจโดยหัวหน้าหน่วยงาน ผู้รักษาการแทน หรือผู้ปฏิบัติราชการแทนที่ได้กระทำการอันเป็นการละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ

ข้อสังเกตที่ประชุม ในการประชุม อ.ก.ตร.จริยธรรม ครั้งที่ ๗/๒๕๕๑ เมื่อ ๑๓ พ.ย.๕๑ ในการกำหนดระเบียบการรายงานนั้น ให้คำนึงถึงระดับชั้นยศของผู้ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ด้วย โดยจะต้องมีช่องทางที่ให้ผู้พบเห็นการละเมิดได้มีโอกาสรายงานต่อผู้บังคับบัญชาในระดับสูงกว่าผู้ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎ ก.ตร.ดังกล่าว

หน่วยงานตำรวจ และลำดับชั้นของหน่วยงานตำรวจตาม กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑

กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่ข้าราชการตำรวจพบว่าผู้บังคับบัญชาของตน ข้าราชการตำรวจ หรือหน่วยงานตำรวจใด ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ให้สามารถรายงานต่อผู้บังคับบัญชาเหนือหน่วยงานที่ตนสังกัดได้อย่างน้อยสามลำดับชั้น และหากผู้บังคับบัญชาที่ตนรายงาน มิได้ดำเนินการใด ให้สามารถรายงานถึงจเรตำรวจแห่งชาติ หรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติได้

การรายงานตามวรรคแรก ไม่ถือว่าเป็นการกระทำข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน

ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติโดยการเสนอแนะของจเรตำรวจแห่งชาติวางระเบียบเกี่ยวกับการรายงานตามวรรคแรกให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่กฎ ก.ตร.นี้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗

มาตรา ๑๐ สำนักงานตำรวจแห่งชาติแบ่งส่วนราชการดังต่อไปนี้

(๑) สำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

(๒) กองบัญชาการ

การแบ่งส่วนราชการตาม (๑) เป็นกองบัญชาการหรือการจัดตั้งกองบัญชาการตาม (๒) ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และการแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการอย่างอื่น ให้ออกเป็นกฎกระทรวง และให้กำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ในพระราชกฤษฎีกาหรือกฎกระทรวงนั้น แล้วแต่กรณี

- พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒

- กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการอย่างอื่น ในสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒

- ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒

ความหมายของคำว่า “หน่วยงานตำรวจ และลำดับชั้นของหน่วยงานตำรวจ” กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ แก้ไขปรับปรุงตามกฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๓ และประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๓ แนบท้ายกฎ ก.ตร.ดังกล่าว ไม่ได้ให้คำจำกัดความ หรือคำนิยาม หรืออธิบายความหมาย “หน่วยงานตำรวจ” มีหมายความว่าอย่างไรและ “ลำดับชั้นของหน่วยงานตำรวจ” แบ่งออกเป็นกี่ลำดับชั้นอย่างไรบ้าง ย่อมทำให้เกิดปัญหาในการแปลความในการนำมาปรับใช้กับการรายงานกรณีพบว่าข้าราชการตำรวจหรือหน่วยงานตำรวจ ละเมิดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจตาม กฎ ก.ตร.ฯ ข้อ ๑๐

ในการแปลความหรือการตีความ จึงต้องแปลความตามกฎหมาย กฎ หรือระเบียบที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการหรือส่วนราชการอย่างอื่นในสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ และระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒

ฉะนั้น หน่วยงานตำรวจและลำดับชั้นของหน่วยงานตำรวจตามกฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ น่าจะมีความหมาย ดังนี้

๑. สำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
๒. กองบัญชาการหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ
๓. กองบังคับการ ตำรวจภูธรจังหวัด หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเทียบเท่ากองบังคับการ
๔. กองกำกับการหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเทียบเท่ากองกำกับการ สถานีตำรวจที่มีผู้กำกับการเป็นหัวหน้า และสถานีตำรวจที่มีสารวัตรใหญ่หรือสารวัตรเป็นหัวหน้า

ขั้นตอนการปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาเมื่อได้รับรายงาน

ตามกฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ แก้ไขปรับปรุงตามกฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๓ กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาเมื่อได้รับรายงาน ไว้ดังนี้

๑. เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับรายงานเรื่องการละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ตาม กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ข้อ ๑๐ แล้ว ให้ดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ ในกรณีที่มีการละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานคุณธรรมและอุดมคติของตำรวจ ในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานทางจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจรวมทั้งวินัยของตำรวจ หากเป็นการละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามโดยไม่เจตนา และไม่ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อหน่วยงานหรือชื่อเสียงของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาดำเนินการทางการปกครองโดยอบรมชี้แนะแนวทางปฏิบัติด้วยหลักการ และเหตุผลที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม เพื่อให้โอกาสผู้ใต้บังคับบัญชาได้สำนึกและแก้ไขปรับปรุงตนเองเมื่อได้อบรมชี้แนะแล้ว ผู้ใต้บังคับบัญชาผู้นั้นยังหลีกเลี่ยง หรือขัดขืนไม่ปฏิบัติตาม ให้ว่ากล่าวตักเตือน

๑.๒ การละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจในข้อประพฤติปฏิบัติที่เป็นข้อห้ามในการรักษาวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาดำเนินการทางวินัยไปภายในอำนาจหน้าที่

๑.๓ หากผลการสอบข้อเท็จจริง ไม่มีมูล ให้สั่งยุติ

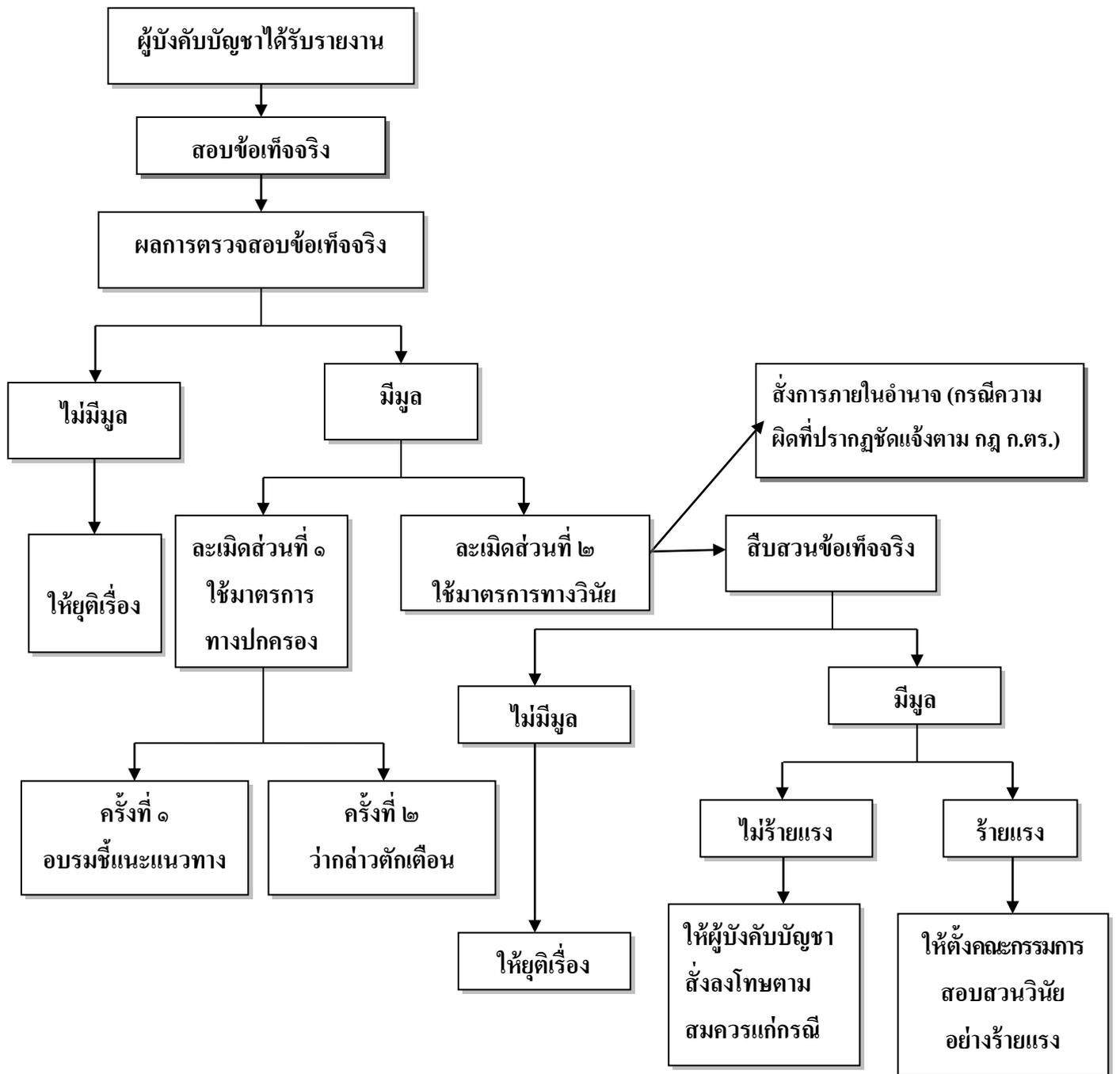
๑.๔ หากผลการสอบข้อเท็จจริงมีมูลว่า เป็นการละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ โดยมีพยานหลักฐานฟังได้ว่ากระทำความผิดวินัยและเข้าหลักเกณฑ์เป็นกรณีความผิดที่ปรากฏ ชัดแจ้ง ตาม กฎ ก.ตร.ว่าด้วยกรณีที่เป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ.๒๕๕๑ เช่น กระทำความผิดวินัยไม่ร้ายแรงต่อหน้าผู้บังคับบัญชา ผู้มีอำนาจลงโทษ หรือกระทำความผิดและได้รับสารภาพเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชา เป็นต้น ก็ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาสั่งการไปภายในอำนาจโดยไม่ต้องสืบสวนข้อเท็จจริงหรือสอบสวน หากจะต้องสืบสวนข้อเท็จจริงหรือแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงก็ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดใน กฎ ก.ตร.ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ.๒๕๕๑ หรือ กฎ ก.ตร.ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ.๒๕๕๑ แล้วแต่กรณี

การสอบข้อเท็จจริงและการพิจารณาดำเนินการของผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจ ให้คำนึงถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นตามความประพฤติและการปฏิบัติที่ผ่านมาของข้าราชการตำรวจผู้ถูกกล่าวหา มูลเหตุจูงใจ สภาพแวดล้อม ความรู้สำนึกในการกระทำและแก้ไขเยียวยาผลร้าย หรือผลกระทบ หรือความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำ ประกอบกัน และมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหามากกว่าการลงโทษ

๒. กรณีที่ข้าราชการตำรวจผู้กระทำละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ไม่อยู่ในปกครองบังคับบัญชา ก็ให้ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการตำรวจผู้นั้น เป็นผู้ดำเนินการสอบข้อเท็จจริง

๓. กรณีที่ผู้บังคับบัญชาผู้ได้รับรายงาน ไม่ดำเนินการตามข้อ ๑ และ ๒ และมีการรายงานเรื่องนั้นถึงจเรตำรวจแห่งชาติหรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ให้จเรตำรวจแห่งชาติหรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติแจ้งผู้บังคับบัญชาในระดับกองบัญชาการหรือหน่วยงานเทียบเท่าของผู้รับรายงาน ดำเนินการสอบข้อเท็จจริงตามข้อ ๑ พร้อมทั้งให้พิจารณาข้อบกพร่องกับผู้บังคับบัญชาผู้ได้รับรายงานที่มีได้ดำเนินการ ไปภายในอำนาจหน้าที่อีกส่วนหนึ่ง

แผนผังแสดงขั้นตอนการปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาเมื่อได้รับรายงาน
เรื่องการละเมิด หรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตาม กฎ ก.ตร.ว่าด้วย
ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ข้อ ๕ และข้อ ๑๐

บทที่ ๔

แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมและพัฒนาคุณธรรมของข้าราชการตำรวจ

ตาม กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๕ กำหนดว่า “ให้กองบัญชาการศึกษานำหน้าที่เป็นศูนย์กลางส่งเสริมจริยธรรมและพัฒนาคุณธรรมของข้าราชการตำรวจ มีหน้าที่กำหนดตัวชี้วัดและหลักเกณฑ์การประเมินเพื่อประกาศเชิดชูเกียรติหน่วยงานและข้าราชการตำรวจที่ประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยมตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ รวมทั้งรณรงค์ ส่งเสริม ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ กำหนดหลักสูตร พัฒนาและฝึกอบรมข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับจริยธรรมและจรรยาบรรณ รวมทั้งสร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อส่งเสริมจริยธรรมและจรรยาบรรณของข้าราชการตำรวจให้เทียบเท่าระดับสากล

ตัวชี้วัดและหลักเกณฑ์การประเมินเพื่อประกาศเชิดชูเกียรติหน่วยงานและข้าราชการตำรวจที่ประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยมตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ รวมทั้งแผนดำเนินงานตามความในวรรคแรกให้กองบัญชาการศึกษาสอนขอความเห็นชอบตามลำดับชั้น และต้องได้รับความเห็นชอบจาก ก.ตร.ด้วย ”

กองบัญชาการศึกษาก็ได้ดำเนินการตามแนวทาง ตามกฎ ก.ตร.ดังกล่าว เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติดำเนินการ ดังนี้

๑. กำหนดองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่คณะกรรมการศูนย์ส่งเสริมจริยธรรมและให้คำปรึกษาแนะนำการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ

การกำหนดองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์ส่งเสริมจริยธรรมและให้คำปรึกษาแนะนำการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ เป็นระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองบัญชาการ กองบังคับการ กองกำกับ การ สถานีตำรวจ และหน่วยงานเทียบเท่าที่เรียกชื่ออย่างอื่น ดังนี้

๑. ระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

คณะกรรมการศูนย์ส่งเสริมจริยธรรมและให้คำปรึกษาแนะนำการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตามคำสั่ง ตร.ที่ ๑๘๕/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๘ เม.ย.๒๕๕๒ รวมศูนย์ส่งเสริมจริยธรรมและพัฒนาคุณธรรม ของ บช.ศ. และศูนย์ให้คำแนะนำปรึกษาการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ของ จต.เข้าด้วยกันเป็นศูนย์เดียวกัน

๒. ระดับกองบัญชาการ

คณะกรรมการศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมจรรยาบรรณ ส่งเสริมจริยธรรมและพัฒนาคุณธรรมของข้าราชการตำรวจ หรือคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ระดับกองบัญชาการ โดยจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย

๓. ระดับกองบังคับการ

คณะกรรมการศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมจรรยาบรรณส่งเสริมจริยธรรมและพัฒนาคุณธรรมของข้าราชการตำรวจ หรือคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ระดับกองบังคับการ โดยจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย

๔. ระดับกองกำกับการ สถานีตำรวจ และหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น

คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ (กต.ตร.) ระดับกองกำกับการ สถานีตำรวจ และหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ยกเว้นกองกำกับการที่ทำหน้าที่ด้านอำนาจการหรือสนับสนุนในกองบังคับการอำนาจการ และกองบังคับการที่ทำหน้าที่ด้านอำนาจการในสังกัดสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ประกอบด้วย

๔.๑ หน่วยงานที่มีผู้กำกับการเป็นหัวหน้า ประกอบด้วย

๑) ผู้กำกับการ(หัวหน้าหน่วยงาน)	เป็นประธานกรรมการ
๒) รองผู้กำกับการ ทุกนาย	เป็นกรรมการ
๓) สารวัตร ทุกนาย	เป็นกรรมการ
๔) กต.ตร.ภาคประชาชน (ตามความเหมาะสม)	เป็นกรรมการ
๕) ให้ประธานแต่งตั้งเลขานุการตามความเหมาะสม	เป็นเลขานุการ

๔.๒ หน่วยงานที่มีสารวัตรใหญ่ หรือรองผู้กำกับการเป็นหัวหน้า ประกอบด้วย

๑) สารวัตรใหญ่ หรือรองผู้กำกับการ(หัวหน้าหน่วยงาน)	เป็นประธานกรรมการ
๒) สารวัตร ทุกนาย	เป็นกรรมการ
๓) รองสารวัตร ทุกนาย	เป็นกรรมการ
๔) กต.ตร.ภาคประชาชน (ตามความเหมาะสม)	เป็นกรรมการ
๕) ให้ประธานแต่งตั้งเลขานุการตามความเหมาะสม	เป็นเลขานุการ

๔.๓ หน่วยงานที่มีสารวัตร เป็นหัวหน้า ประกอบด้วย

๑) สารวัตร(หัวหน้าหน่วยงาน)	เป็นประธานกรรมการ
๒) รองสารวัตร ทุกนาย	เป็นกรรมการ
๓) กต.ตร.ภาคประชาชน (ตามความเหมาะสม)	เป็นกรรมการ
๔) ให้ประธานแต่งตั้งเลขานุการตามความเหมาะสม	เป็นเลขานุการ

มีอำนาจหน้าที่ ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมฯ และหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑) ประเมินผลข้าราชการตำรวจในสังกัดที่ประพฤติดีเยี่ยม ตามประมวลจริยธรรม และจรรยาบรรณของตำรวจ และหลักเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อดำเนินการประกาศเชิดชูเกียรติ

๒) ธารรงค์ ส่งเสริม ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ให้หน่วยงาน และข้าราชการตำรวจในสังกัดประพฤติปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ

๓) พัฒนา ฝึกอบรม ส่งเสริมการเรียนรู้แก่ข้าราชการตำรวจในสังกัดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณ รวมทั้งสร้างเครือข่ายทั้งภายใน และภายนอกสังกัด

๔) ให้คำแนะนำ ปรีกษา เกี่ยวกับการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ และแจกจ่ายคู่มือ คำอธิบาย แนวทางการปฏิบัติฯ แก่ข้าราชการตำรวจในสังกัด

๕) สอดส่อง ดูแล การรักษาประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจในสังกัด รวมทั้งดำเนินการต่อผู้ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ

๖) มอบหมายให้ผู้ใด ดำเนินการตามที่เห็นสมควร

๒. การกำหนดตัวชี้วัดและหลักเกณฑ์การประเมิน

ตามกฎ ก.ตร. ข้อ ๕ วรรคแรก กำหนดให้กองบัญชาการศึกษามีหน้าที่กำหนดตัวชี้วัดและหลักเกณฑ์การประเมิน เพื่อประกาศเชิดชูเกียรติหน่วยงานและข้าราชการตำรวจที่ประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยมตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ โดยตัวชี้วัดและหลักเกณฑ์การประเมินรวมทั้งแผนดำเนินงานจะต้องได้รับความเห็นชอบจาก ก.ตร. ด้วย

การประกาศเชิดชูเกียรติหน่วยงานและข้าราชการตำรวจในระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยมตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจให้ทำเป็นประจำทุกปี รวมถึงสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ กองบัญชาการ และหน่วยงานเทียบเท่ากองบัญชาการ ประกาศเชิดชูเกียรติหน่วยงานและข้าราชการตำรวจในสังกัด ตามกฎ ก.ตร. ข้อ ๖

ภาคผนวก

กฎ ก.ตร.**ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ****พ.ศ. ๒๕๕๑**

อาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๕ และมาตรา ๒๘๐ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ มาตรา ๓๑ (๒) และมาตรา ๗๗ และมติ ก.ตร. ในการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๕๑ ก.ตร. จึงออกกฎ ก.ตร. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.ตร. นี้ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๒ ให้ใช้ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจท้ายกฎ ก.ตร. นี้ เป็นกรอบ แห่งการประพฤติปฏิบัติของข้าราชการตำรวจ

ข้อ ๓ ให้ถือว่าประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจท้ายกฎ ก.ตร. นี้ เป็นประมวลจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตามมาตรา ๒๗๕ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ และเป็นจรรยาบรรณของตำรวจตามมาตรา ๗๗ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อ ๔ ในการพิจารณาสรรหา ถิ่นกรอง หรือแต่งตั้งข้าราชการตำรวจผู้ใด รวมทั้งการโยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน และการลงโทษบุคคล ทั้งในระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองบัญชาการหรือหน่วยเทียบเท่ากองบัญชาการ กองบังคับการ กองกำกับการ สถานีตำรวจและหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ควรคำนึงถึงพฤติกรรม การปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของบุคคลดังกล่าวด้วย

ข้อ ๕ ให้กองบัญชาการศึกษาทำหน้าที่เป็นศูนย์ส่งเสริมจริยธรรมและพัฒนาคุณธรรมของข้าราชการตำรวจ มีหน้าที่กำหนดตัวชี้วัดและหลักเกณฑ์การประเมินเพื่อประกาศเชิดชูเกียรติหน่วยงานและข้าราชการตำรวจที่ประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยมตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ รวมทั้งรณรงค์ส่งเสริม ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ กำหนดหลักสูตร พัฒนาและฝึกอบรมข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับจริยธรรมและจรรยาบรรณ รวมทั้งสร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อส่งเสริมจริยธรรมและจรรยาบรรณของข้าราชการตำรวจให้เทียบเท่าระดับสากล

ตัวชี้วัดและหลักเกณฑ์การประเมินเพื่อประกาศเชิดชูเกียรติหน่วยงานและข้าราชการตำรวจที่ประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยมตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ รวมทั้งแผนดำเนินงานตามความในวรรคแรกให้กองบัญชาการศึกษาเสนอขอความเห็นชอบตามลำดับชั้น และต้องได้รับความเห็นชอบจาก ก.ตร. ด้วย

ข้อ ๖ ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติประกาศเชิดชูเกียรติหน่วยงานและข้าราชการตำรวจในระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยมตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ประจำปี ตามหลักเกณฑ์การประเมินตามข้อ ๕ วรรคสอง

ให้สำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ กองบัญชาการ และหน่วยงานเทียบเท่า กองบัญชาการประกาศเชิดชูเกียรติหน่วยงานและข้าราชการตำรวจในสังกัดตามความในวรรคแรกโดยอนุโลม

ข้อ ๗ ให้สถาบันการฝึกอบรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาตินำประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจไปกำหนดเป็นหลักสูตรการเรียนการสอนที่อยู่ในอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ และมีหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานของกองบัญชาการศึกษาตามข้อ ๕ วรรคแรก

ข้อ ๘ ให้จังหวัดตำรวจแห่งชาติมีอำนาจและหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ จัดทำคู่มือและคำอธิบายแนวทางการปฏิบัติ และสอดส่องดูแลการรักษาประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจในภาพรวมระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

หากจังหวัดตำรวจแห่งชาติพบว่าหน่วยงานตำรวจและหรือข้าราชการตำรวจใดละเมิด ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ โดยพฤติการณ์ดังกล่าวอาจเกิดผลกระทบในทางเสื่อมเสียต่อชื่อเสียงและเกียรติภูมิของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือวิชาชีพตำรวจ

ให้จเรตำรวจแห่งชาติรายงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และแจ้งผู้บังคับบัญชาในระดับกองบัญชาการ หรือหน่วยงานเทียบเท่ากองบัญชาการสอบข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ หากเห็นสมควร จเรตำรวจแห่งชาติอาจมอบหมายให้รองจเรตำรวจแห่งชาติ จเรตำรวจ หรือรองจเรตำรวจ ไปกำกับ และติดตามการสอบข้อเท็จจริง หรือตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงที่เป็นอิสระจากกองบัญชาการหรือหน่วยงานเทียบเท่ากองบัญชาการนั้นก็ได้

ให้จเรตำรวจแห่งชาติจัดให้มีศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ในระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวมทั้งประสานกับกองบัญชาการต่างๆ จัดตั้งศูนย์ดังกล่าวหรือแต่งตั้งที่ปรึกษาด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจในระดับกองบัญชาการหรือกองบังคับการตามความเหมาะสมแล้วแต่กรณี

ข้อ ๕ ให้ผู้บังคับบัญชาหน่วยงานทุกระดับมีอำนาจและหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจอย่างเคร่งครัด รวมทั้งสอดส่องดูแลมิให้มีการละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตาม หากพบว่ามีกรณีละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามและไม่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชานั้นจงใจละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่ข้าราชการตำรวจพบว่าผู้บังคับบัญชาของตน ข้าราชการตำรวจ หรือหน่วยงานตำรวจใดละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ให้สามารถรายงานต่อผู้บังคับบัญชาเหนือหน่วยงานที่ตนสังกัดได้อย่างน้อยสามลำดับชั้น และหากผู้บังคับบัญชาที่ตนรายงานมิได้ดำเนินการใด ให้สามารถรายงานถึงจเรตำรวจแห่งชาติ หรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติได้

การรายงานตามวรรคแรก ไม่ถือว่าเป็นการกระทำข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน

ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติโดยการเสนอแนะของจเรตำรวจแห่งชาติ วางระเบียบเกี่ยวกับการรายงานตามวรรคแรกให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ กฎ ก.ตร. นี้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๑๑ ให้จเรตำรวจแห่งชาติมีหน้าที่เสนอความเห็นต่อ ก.ตร. เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจให้เหมาะสมกับกาลเวลาและสถานการณ์

ข้าราชการตำรวจหรือหน่วยงานตำรวจทุกระดับมีสิทธิและเสรีภาพที่จะเสนอปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจหรือเสนอความเห็นในการ

แก้ไขปรับปรุงประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ โดยส่งข้อเสนอหรือความเห็นดังกล่าวไปยังจเรตำรวจแห่งชาติ

ข้อ ๑๒ ข้าราชการตำรวจซึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่โดยอาศัยวิชาชีพใดซึ่งมีการกำหนดประมวลจริยธรรมหรือจรรยาบรรณของวิชาชีพนั้นไว้เป็นการเฉพาะ ต้องถือปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมหรือจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพนั้นด้วย

ก.ตร. อาจให้มีการกำหนดประมวลจริยธรรมหรือจรรยาบรรณของข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานใดได้ตามที่เห็นสมควร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

สมัคร สุนทรเวช

(นายสมัคร สุนทรเวช)

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการข้าราชการตำรวจ

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบกฎ ก.ตร.

ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑

.....

หลักการ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๕ และมาตรา ๒๘๐ บัญญัติให้
ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่กำหนดค่านิยมหลัก และเสนอแนะหรือให้คำแนะนำในการจัดทำหรือปรับปรุง
ประมวลจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.
๒๕๕๗ มาตรา ๗๗ บัญญัติให้ข้าราชการตำรวจต้องถือและปฏิบัติตามจรรยาบรรณของตำรวจที่กำหนดไว้ในกฎ
ก.ตร. โดยเคร่งครัด จึงสมควรกำหนดประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจไว้เป็นแนวทางปฏิบัติ

เหตุผล

โดยที่ตำรวจเป็นที่พึ่งสำคัญของประชาชนในด้านอำนวยความสะดวกและความยุติธรรม ที่ยิ่งตรง
ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้ข้าราชการตำรวจปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม บรรลุ
วัตถุประสงค์นโยบายของทางราชการและเป็นตำรวจของประชาชนอย่างแท้จริง จึงจำเป็นต้องออกกฎ ก.ตร.นี้

(เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๑๐๐ ก   ราชกิจจานุเบกษา หน้า ๓๐   ๑๙ กันยายน ๒๕๕๑)

กฎ ก.ตร.

ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๕๓

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑ อาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓/๙ และมาตรา ๒๘๐ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๓๑ (๒) และมาตรา ๓/๓ และมติ ก.ตร. ในการประชุม ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๓ จึงแก้ไขปรับปรุง กฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.ตร. นี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในข้อ ๒ แห่ง กฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๒ ให้ใช้ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจท้าย กฎ ก.ตร. นี้ เป็นกรอบแห่งการประพฤติปฏิบัติของข้าราชการตำรวจ ซึ่งประกอบด้วย

ส่วนที่ ๑ มาตรฐานคุณธรรม และอุดมคติของตำรวจ

ส่วนที่ ๒ มาตรฐานทางจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ”

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในวรรคสองและวรรคสามของข้อ ๘ แห่ง กฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“หากจเรตำรวจแห่งชาติ หรือหน่วยงานที่จเรตำรวจแห่งชาติมอบหมายพบว่าหน่วยงานตำรวจหรือข้าราชการตำรวจใดละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ โดยพฤติการณ์ดังกล่าวอาจเกิดผลกระทบในทางเสื่อมเสียต่อชื่อเสียงและเกียรติภูมิของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือวิชาชีพตำรวจ ให้จเรตำรวจแห่งชาติรายงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และแจ้งผู้บังคับบัญชาในระดับกองบัญชาการ หรือหน่วยงานเทียบเท่ากองบัญชาการ สอบข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ หากเห็นสมควรจเรตำรวจแห่งชาติอาจมอบหมายให้ รองจเรตำรวจแห่งชาติ จเรตำรวจ หรือรองจเรตำรวจ ไปกำกับและติดตามการสอบข้อเท็จจริง หรือตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงที่เป็นอิสระจากกองบัญชาการ หรือหน่วยงานเทียบเท่ากองบัญชาการ นั้นก็ได้

ให้จเรตำรวจแห่งชาติ จัดให้มีศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตามวรรคหนึ่งในระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวมทั้งประสานกับกองบัญชาการต่าง ๆ จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำ

เกี่ยวกับการปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง และส่งเสริมจริยธรรมและพัฒนาคุณธรรมของข้าราชการตำรวจตามข้อ ๕ หรือแต่งตั้งที่ปรึกษาด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจระดับกองบัญชาการหรือกองบังคับการตามความเหมาะสม แล้วแต่กรณี”

ข้อ ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้าของข้อ ๙ แห่ง กฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑

“ในการสอดส่องดูแลให้กองบัญชาการ กองบังคับการ สถานีตำรวจ ที่มีคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจภาคประชาชน จัดให้คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสอดส่องดูแลด้วย

ในกรณีที่มีการละเมิด ฟ่່าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานคุณธรรมและอุดมคติของตำรวจ ในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานทางจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ รวมทั้งวินัยของตำรวจ หากเป็นการละเมิด ฟ่່าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามโดยไม่เจตนา และไม่ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อหน่วยงานหรือชื่อเสียงของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาดำเนินการทางการปกครอง โดยอบรมชี้แนะแนวทางปฏิบัติด้วยหลักการ และเหตุผลที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม เพื่อให้โอกาสผู้ใต้บังคับบัญชาได้สำนึกและแก้ไขปรับปรุงตน เมื่อได้อบรมชี้แนะแล้ว ผู้ใต้บังคับบัญชานั้นยังหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่ปฏิบัติตาม ให้ว่ากล่าวตักเตือน

การละเมิด ฟ่່าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ในข้อประพฤติปฏิบัติที่เป็นข้อห้ามในการรักษาวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาดำเนินการทางวินัยไปภายในอำนาจหน้าที่

ในการพิจารณาว่าการละเมิด ฟ่່าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมตามประมวลจริยธรรมนั้น เป็นการฝ่าฝืนจริยธรรมร้ายแรงหรือไม่ ให้พิจารณาจากพฤติกรรมการฝ่าฝืน อายุ ประวัติ และความประพฤติในอดีต สภาพแวดล้อมแห่งกรณี ผลร้ายอันเกิดจากการฝ่าฝืน และเหตุอันควรนำมาประกอบการพิจารณา โดยพิจารณาจากแนวทางข้างต้นเป็นราย ๆ ไป”

ข้อ ๕ ให้ยกเลิกประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑ (แนบท้าย กฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑) และให้ใช้ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๓ (แนบท้าย กฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓)

สำหรับข้อความอื่นนอกจากนี้ คงเป็นไปตามที่กำหนดไว้เดิม

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

สุเทพ เทือกสุบรรณ

รองนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการข้าราชการตำรวจ

ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๓
(แนบท้ายกฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ(ฉบับที่ ๒)พ.ศ.๒๕๕๓)

ด้วยสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีอำนาจและหน้าที่ที่สำคัญ ได้แก่ การรักษาความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ และการรักษากฎหมายคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม บริการชุมชนให้เกิดความร่มเย็น ป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย และดำเนินการเพื่อนำผู้กระทำความผิดกฎหมายเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีประสิทธิภาพประสิทธิผล และประชาชนมีความศรัทธาเชื่อมั่น จึงจำเป็นต้องกำหนดประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ เป็นกรอบการประพฤติปฏิบัติของข้าราชการตำรวจให้มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณที่ดีและเป็นมาตรฐาน

ข้อ ๑ ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ประกอบด้วย

ส่วนที่ ๑ มาตรฐานคุณธรรม และอุดมคติของตำรวจ เป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งให้ข้าราชการตำรวจอยู่ในกรอบของศีลธรรมและคุณธรรม ขณะเดียวกันก็เป็นแนวทางซึ่งนำไปสู่การตำรวจบรรลุถึงเป้าหมายของการเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์

ส่วนที่ ๒ มาตรฐานทางจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ประกอบด้วย

(๑) มาตรฐานทางจริยธรรมตำรวจ คือ คุณความดีที่เป็นข้อประพฤติตนและปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจเพื่อให้ประชาชนศรัทธา เชื่อมั่นและยอมรับ

(๒) จรรยาบรรณของตำรวจ คือ ประมวลความประพฤติในการปฏิบัติหน้าที่ของวิชาชีพตำรวจ ที่ข้าราชการตำรวจต้องยึดถือปฏิบัติ เพื่อธำรงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของข้าราชการตำรวจและวิชาชีพตำรวจ

ข้อ ๒ ในประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจนี้

“การไม่เลือกปฏิบัติ” หมายความว่า การไม่ใช้ความรู้สึกพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจส่วนตัวต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคล อันเนื่องมาจากชาติกำเนิด เพศ ศาสนาหรือความเชื่อ เชื้อชาติ สัญชาติ อายุ การศึกษา ความเห็นทางการเมืองหรือความเห็นอื่น ความนิยมทางเพศส่วนบุคคล ความพิการ สภาพร่างกาย จิตใจหรือสุขภาพ หรือสถานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม

“ประโยชน์” หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน บริการ ตำแหน่งหน้าที่การงาน สิทธิประโยชน์ หรือประโยชน์อื่นใดหรือค่านับสัญญาที่จะให้หรือจะได้รับสิ่งดังกล่าวในอนาคตด้วย

“การทารุณหรือทารุณกรรม” หมายความว่า การปฏิบัติหรือกระทำใด ๆ ต่อร่างกายหรือจิตใจของบุคคล ในลักษณะที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือก่อให้เกิดความเจ็บปวดอย่างแสนสาหัส หรือ ดูถูกศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ข้อ ๓ ข้าราชการตำรวจต้องเคารพและปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจอย่างเคร่งครัด เมื่อตนได้ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ จะต้องรายงานผู้บังคับบัญชาเป็นหนังสือทันที

หากไม่แน่ใจว่าการที่ตนได้กระทำหรือตัดสินใจ หรือจะกระทำหรือจะตัดสินใจเป็นหรือจะเป็นการละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจหรือไม่ ให้ข้าราชการตำรวจนั้นปรึกษาหารือผู้บังคับบัญชา หรือปรึกษากับศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำตามกฎหมาย ก.ตร. ข้อ ๘ วรรคสาม

ส่วนที่ ๑

มาตรฐานคุณธรรม และอุดมคติของตำรวจ

ข้อ ๔ ข้าราชการตำรวจพึงยึดถือคุณธรรมสี่ประการตามพระบรมราโชวาทเป็นเครื่อง เหนี่ยวรั้งในการประพฤติตนและปฏิบัติหน้าที่ ดังนี้

- (๑) การรักษาความซัจ ความจริงใจต่อตัวเองที่จะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม
- (๒) การรู้จักข่มใจตนเอง ฝึกตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความซัจ ความดีเท่านั้น
- (๓) การอดทน อดกลั้น และอดออม ที่จะไม่ประพฤติล่วงความซัจสุจริต ไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด
- (๔) การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

ข้อ ๕ ข้าราชการตำรวจพึงยึดถืออุดมคติของตำรวจ ๙ ประการ เป็นแนวทางชี้้นำการประพฤติตนและปฏิบัติหน้าที่เพื่อบรรลุถึงนิธานของการเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ดังนี้

- (๑) เคารพเชื่อเพื่อต่อหน้าที่
- (๒) กรุณาปราณีต่อประชาชน
- (๓) อดทนต่อความเจ็บใจ
- (๔) ไม่หวั่นไหวต่อความยากลำบาก
- (๕) ไม่มั่งมากในลาภผล
- (๖) มุ่งบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชน
- (๗) ดำรงตนในยุติธรรม
- (๘) กระทำการด้วยปัญญา
- (๙) รักษาความไม่ประมาทเสมอชีวิต

ข้อ ๖ ข้าราชการตำรวจพึงหมั่นศึกษาหาความรู้อยู่ตลอดเวลา เพื่อพัฒนาตนเองให้ทันโลกทันเหตุการณ์ และมีความชำนาญการในงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ รวมทั้งต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับกฎหมายระเบียบ ธรรมเนียมการปฏิบัติของส่วนราชการในกระบวนการยุติธรรมอื่นที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และความรับผิดชอบของตน เพื่อสามารถประสานงานได้อย่างกลมกลืนแบบเนียน และเป็นประโยชน์ต่อราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ส่วนที่ ๒

มาตรฐานทางจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ

(๑) มาตรฐานทางจริยธรรมของตำรวจ

ข้อ ๗ ข้าราชการตำรวจต้องเคารพ ศรัทธา และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

(๑) จงรักภักดีและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ พระราชินี และพระรัชทายาท และไม่ยอมให้ผู้ใดล่วงละเมิด

(๒) สนับสนุนการเมืองประชาธิปไตยด้วยศรัทธา มีความเป็นกลางทางการเมือง ไม่เป็นผู้บริหารหรือกรรมการพรรคการเมือง และไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่พรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น

ข้อ ๘ ข้าราชการตำรวจต้องเคารพสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และตามกฎหมายอื่นโดยเคร่งครัด โดยไม่เลือกปฏิบัติ

ข้อ ๙ ข้าราชการตำรวจต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการ ประชาชน ชุมชน และประเทศชาติเป็นสำคัญ ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว กระตือรือร้น รอบคอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นธรรม

(๒) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะอุตสาหะ ขยันหมั่นเพียร เสียสละ ใช้ปฏิภาณ ไหวพริบ กล้าหาญ และอดทน

(๓) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ความเต็มใจ ไม่ละทิ้งหน้าที่ ไม่หลีกเลี่ยงหรือปัดความรับผิดชอบ

(๔) ดูแลรักษาและใช้ทรัพย์สินของทางราชการอย่างประหยัด คุ่มค่า โดยระมัดระวังมิให้เสียหายหรือสิ้นเปลืองเยี่ยงวิญญูชนจะพึงปฏิบัติต่อทรัพย์สินของตนเอง

(๕) รักษาความลับของทางราชการ และความลับที่ได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือจากประชาชนผู้มาติดต่อราชการ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในกระบวนการยุติธรรม หรือการตรวจสอบตามที่กฎหมาย กฎ ข้อบังคับ กำหนด

ข้อ ๑๐ ข้าราชการตำรวจต้องมีจิตสำนึกของความเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ เพื่อให้ประชาชนศรัทธา และเชื่อมั่น ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

(๑) มีท่าทีเป็นมิตร มีมนุษยสัมพันธ์อันดี และมีความสุภาพอ่อนโยนต่อประชาชนผู้รับบริการ รวมทั้งให้บริการประชาชนด้วยความเต็มใจ รวดเร็ว และไม่เลือกปฏิบัติ

(๒) ปฏิบัติตนให้เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของประชาชน ไม่เบียดเบียน ไม่แสดงกริยาหรือท่าทางไม่สุภาพ ไม่ให้เกียรติ รวมทั้งไม่ใช้ถ้อยคำ กริยา หรือท่าทาง ที่มีลักษณะหยาบค้าย ดูหมิ่น หรือเหยียดหยามประชาชน

(๓) เอื้อเฟื้อ สงเคราะห์ และช่วยเหลือประชาชนเมื่ออยู่ในฐานะที่จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ หรือประสบเคราะห์จากอุบัติเหตุ การละเมิดกฎหมาย หรือภัยอื่น ๆ ไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นผู้ต้องสงสัยหรือผู้กระทำผิดกฎหมายหรือไม่

(๔) ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการอย่างเคร่งครัด การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนที่ร้องขอ ต้องดำเนินการด้วยความรวดเร็ว ไม่ถ่วงเวลาให้เกินจำเป็น และไม่ให้ข้อมูลข่าวสารอันเป็นเท็จแก่ประชาชน

ข้อ ๑๑ ข้าราชการตำรวจต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตและยึดมั่นในศีลธรรม โดยยึดประโยชน์ส่วนรวมเหนือประโยชน์ส่วนตน ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ไม่ใช้ตำแหน่ง อำนาจหรือหน้าที่ หรือไม่ยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่ง อำนาจหรือหน้าที่ของตน แสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น

(๒) ไม่ใช้ตำแหน่ง อำนาจหรือหน้าที่ หรือไม่ยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่ง อำนาจหรือหน้าที่ของตน ไปในทางจงใจหรือมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ การใช้ดุลพินิจ หรือการกระทำของข้าราชการตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่น อันเป็นผลให้การตัดสินใจ การใช้ดุลพินิจ หรือการกระทำของผู้นั้นสูญเสียความเที่ยงธรรมและยุติธรรม

(๓) ไม่รับของขวัญนอกเหนือจากโอกาสและกาลตามประเพณีนิยม และของขวัญนั้นต้องมีมูลค่าตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประกาศกำหนด เว้นแต่ญาติซึ่งให้โดยเสน่หาตามจำนวนที่เหมาะสมตามฐานะหรือการให้โดยธรรมจรรยา

(๔) ไม่ใช้เวลาราชการหรือทรัพย์สินของราชการเพื่อธุรกิจหรือประโยชน์ส่วนตน

(๕) ไม่ประกอบอาชีพเสริมซึ่งมีลักษณะเป็นผลประโยชน์ทับซ้อน หรือเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม

(๖) ดำรงชีวิตส่วนตัวไม่ให้เกิดมลทินหมิ่นต่อตำแหน่งหน้าที่ ไม่ทำผิดกฎหมายแม้เห็นว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย ไม่หมกมุ่นในอบายมุขทั้งหลาย ไม่ฟุ้งเฟ้อหรูหรา และใช้จ่ายประหยัดตามฐานะแห่งตน

ข้อ ๑๒ ข้าราชการตำรวจต้องภาคภูมิใจในวิชาชีพ กล้ายืนหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้องดีงามเพื่อเกียรติศักดิ์และศักดิ์ศรีของความเป็นตำรวจ ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาตามครรลองของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายอย่างเคร่งครัด

(๒) ไม่สั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติกรณในสิ่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือขัดต่อคุณธรรมและศีลธรรม

(๓) ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่ตนรู้หรือควรจะรู้ว่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในการนี้ให้หักทวงเป็นลายลักษณ์อักษรต่อผู้บังคับบัญชาผู้สั่ง

(๔) ไม่เสี่ยงกฎหมาย ใช้หรือแนะนำให้ใช้ช่องโหว่ของกฎหมายเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือทำให้สูญเสียความเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม

ข้อ ๑๓ ในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชา ข้าราชการตำรวจต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาและที่พึ่งของผู้ใต้บังคับบัญชา

(๒) หมั่นอบรมให้ผู้ใต้บังคับบัญชายึดถือปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณ ว่ากล่าวตักเตือนด้วยจิตเมตตาและให้ความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่

(๓) ปกครองบังคับบัญชาด้วยหลักการและเหตุผลที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ยอมรับฟังความคิดเห็น และไม่ฝักใฝ่ความรับผิดชอบให้ผู้ใต้บังคับบัญชา

(๔) ใช้หลักคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนอย่างเคร่งครัดและปราศจากความลำเอียง

ข้อ ๑๔ ในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ข้าราชการตำรวจต้องประพฤติปฏิบัติดังนี้

(๑) เคารพเชื่อฟัง และปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาที่ชอบด้วยกฎหมาย

(๒) รักษาวินัยและความสามัคคีในหมู่คณะ

(๓) ปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานด้วยความสุภาพมีน้ำใจ รักใคร่สมานฉันท์ และมีมนุษยสัมพันธ์ รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน

(๔) อุทิศตนเอง ไม่หลีกเลี่ยงหรือเกี่ยงงาน ร่วมมือร่วมใจปฏิบัติหน้าที่โดยยึดความสำเร็จของงาน และชื่อเสียงของหน่วยเป็นที่ตั้ง

ข้อ ๑๕ ข้าราชการตำรวจต้องปฏิบัติตามค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด ดังนี้

(๑) การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม

(๒) การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบ

(๓) การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

(๔) การยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย

(๕) การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ

(๖) การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง

(๗) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้

(๘) การยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๙) การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพขององค์กร

(๒) จรรยาบรรณของตำรวจ

ข้อ ๑๖ ข้าราชการตำรวจจะต้องสำนึกในการให้บริการประชาชนด้านอำนวยความสะดวก และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและสิทธิมนุษยชน เพื่อให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นและศรัทธา ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

(๑) อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการร้องทุกข์ กล่าวโทษ ขออนุญาต ขอข้อมูลข่าวสาร หรือติดต่อราชการอื่น ด้วยความเต็มใจ เป็นมิตร ไม่เลือกปฏิบัติ และรวดเร็ว เพื่อไม่ให้ประชาชนเสียสิทธิหรือเสรีภาพตามกฎหมาย

(๒) สุภาพ อ่อนน้อม และให้เกียรติประชาชนเพื่อให้เกิดความน่าเคารพยำเกรง ไม่ใช้ถ้อยคำ กริยา หรือท่าทาง ที่มีลักษณะหยาบคาย ดูหมิ่น หรือเหยียดหยามประชาชน

(๓) ในขณะปฏิบัติหน้าที่ ต้องดำรงตนให้อยู่ในสภาพที่พร้อมและเหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความน่าเชื่อถือและน่าไว้วางใจ

(๔) พกพาอาวุธตามระเบียบแบบแผน ไม่จับหรือถืออาวุธ หรือเล็งอาวุธไปยังบุคคลโดยปราศจากเหตุอันสมควร

(๕) พกพาเอกสารหรือตราประจำตัว และแสดงเอกสารหรือตราประจำตัวเมื่อมีบุคคลร้องขอ

ข้อ ๑๓ เมื่อเข้าจับกุมหรือระงับการกระทำผิด ข้าราชการตำรวจต้องยึดถือและปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายอย่างเคร่งครัด ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

(๑) แสดงถึงการอุทิศตนและจิตใจให้แก่การปฏิบัติหน้าที่อย่างกล้าหาญและมีสติปัญญา

(๒) ยืนหยัดเจตนารมณ์ในการรักษากฎหมายให้ถึงที่สุด และดำเนินการตามกฎหมายต่อผู้กระทำความผิด ทั้งนี้ให้ระลึกเสมอว่าการใช้กฎหมายจะต้องคำนึงถึงหลักมนุษยธรรมด้วย

(๓) ไม่ใช้มาตรการรุนแรง เว้นแต่การใช้มาตรการปกติแล้ว ไม่เพียงพอที่จะหยุดยั้งผู้กระทำความผิด หรือผู้ต้องสงสัยได้

ข้อ ๑๔ ข้าราชการตำรวจต้องตระหนักว่า การใช้อาวุธ ก่าลัง หรือความรุนแรงเป็นมาตรการที่รุนแรงที่สุด ข้าราชการตำรวจอาจใช้อาวุธ ก่าลัง หรือความรุนแรง ได้ต่อเมื่อมีความจำเป็นภายใต้กรอบของกฎหมายและระเบียบแบบแผน หรือเมื่อผู้กระทำความผิด หรือผู้ต้องสงสัยใช้อาวุธต่อสู้ขัดขวางการจับกุม หรือเพื่อช่วยบุคคลอื่นที่อยู่ในอันตรายต่อชีวิต

เมื่อมีการใช้อาวุธ ก่าลัง หรือความรุนแรง ไม่ว่าจะ มีผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิตหรือไม่ ข้าราชการตำรวจต้องรายงานเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาตามระเบียบแบบแผนทันที

ข้อ ๑๕ ในการรวบรวมพยานหลักฐาน การสืบสวนสอบสวน การสอบปากคำ หรือ การซักถามผู้กระทำความผิด ผู้ต้องหา ผู้ที่อยู่ในความควบคุมตามกฎหมาย ผู้เสียหาย ผู้รู้เห็นเหตุการณ์ หรือบุคคลอื่น ข้าราชการตำรวจต้องแสดงความเป็นมืออาชีพโดยใช้ความรู้ ความสามารถทางวิชาการตำรวจ รวมทั้งใช้ปฏิภาณไหวพริบและสติปัญญา เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและธำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ไม่ทำการทารุณหรือทารุณกรรมต่อบุคคล หรือต่อบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคคลนั้น

(๒) ไม่ใช้ จ้าง วาน หรือยุยงส่งเสริม หรือปล่อยปละละเลยให้มีการทารุณหรือทารุณกรรมต่อบุคคล หรือต่อบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคคลนั้น

(๓) ไม่กระทำการข่มขู่หรือรังควาน หรือใช้อำนาจที่มีชอบ หรือแนะนำ เลี้ยมสอนบุคคล ให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จหรือปรักปรำผู้อื่น

(๔) ไม่กักขังหรือหน่วงเหนี่ยวบุคคลที่ยังไม่ได้ถูกจับกุมตามกฎหมาย เพื่อการสอบปากคำ

(๕) ไม่ใช่อำนาจที่มีขอบเพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐาน

ข้อ ๒๐ ข้าราชการตำรวจต้องควบคุมดูแลบุคคลที่อยู่ในการควบคุมของตนอย่างเคร่งครัดตามกฎหมายและมีมนุษยธรรม ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ไม่ผ่อนปรนให้บุคคลนั้นมีสิทธิหรือได้ประโยชน์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและระเบียบ แบบแผน

(๒) ไม่รบกวนการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลกับทนายความตามสิทธิแห่งกฎหมาย

(๓) จัดให้บุคคลได้รับการรักษาพยาบาลหรือการดูแลทางการแพทย์ตามสมควรแก่กรณี เมื่อบุคคลนั้นมีอาการเจ็บป่วยหรือร้องขอ

(๔) ไม่ควบคุมเด็กและเยาวชนร่วมกับผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ หรือไม่คุมขังผู้หญิงร่วมกับผู้ชาย เว้นแต่เป็นกรณีที่มีกฎหมายและระเบียบแบบแผนอนุญาต

ข้อ ๒๑ ข้อมูลข่าวสารที่ข้าราชการตำรวจได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่ตามข้อ ๑๙ หรือจากการปฏิบัติหน้าที่อื่น ข้าราชการตำรวจจะต้องรักษาข้อมูลข่าวสารนั้นเป็นความลับอย่างเคร่งครัด เพราะอาจเป็นอันตรายต่อผลประโยชน์หรือชื่อเสียงของบุคคล หรืออาจเป็นคุณหรือเป็นโทษทั้งต่อผู้เสียหายหรือผู้กระทำความผิด

ข้าราชการตำรวจจะเปิดเผยข้อมูลนั้นได้ต่อเมื่อมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่หรือเพื่อประโยชน์ในราชการตำรวจที่ชอบด้วยกฎหมาย หรือเพื่อการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมเท่านั้น

.....

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎ ก.ตร.ฉบับนี้ คือ โดยที่ข้าราชการตำรวจที่มีการกระทำหรือความประพฤติที่ยังไม่ถึงขั้นทำผิดวินัย ประกอบกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีข้าราชการตำรวจจำนวนมาก จำเป็นต้องกระจายอำนาจ โดยให้เจ้าตำรวจแห่งชาติสามารถมอบหมายหน่วยงานอื่นสามารถสอดส่องดูแลแทนเจ้าตำรวจแห่งชาติได้ โดยให้มีศูนย์ผิดชอบงานของหน่วยงานต่าง ๆ ด้านจริยธรรมเป็นศูนย์เดียวเป็นเอกภาพในการปฏิบัติงาน และต้องการกระจายอำนาจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสอดส่องดูแลข้าราชการตำรวจ จึงจำเป็นต้องออกกฎ ก.ตร. นี้

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สง.ก.ตร.

โทร. ๐ ๒๒๐๕ ๑๗๒๖

ที่ ๐๐๓๕.๑๒/๐๐๑๘

วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๒

เรื่อง ตอบข้อหารือกรณีการรายงานตามนัย กฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐

เรียน ผบ.ตร. (ผ่าน จตช.)

ตามหนังสือสั่งการ ผบ.ตร. ที่ ๐๐๐๑(ผบ.) /๑๔๕ ลงวันที่ ๑๑ พ.ย. ๒๕๕๑ ทำหนังสือ สง.จตช. ที่ ๐๐๐๑ (จตช.)/๒๔๕ ลงวันที่ ๓๐ ต.ค. ๒๕๕๑ ให้ สง.ก.ตร. พิจารณามีความเห็นกรณี สง.จตช. หรือกรณีการรายงานตามนัยกฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ โดยมีประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ ในกรณีที่ข้าราชการตำรวจพบว่า ผู้บังคับบัญชาของตนหรือหน่วยงานใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจให้สามารถรายงานต่อผู้บังคับบัญชาเหนือหน่วยงานที่ตนสังกัดได้อย่างน้อยสามลำดับชั้นเป็นอย่างไร

ประเด็นที่ ๒ ในกรณีข้าราชการตำรวจพบว่าข้าราชการตำรวจหน่วยงานอื่นละเมิด หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจจะกระทำอย่างไร

ประเด็นที่ ๓ กฎ ก.ตร. ที่กำหนดกรณีหน่วยงานละเมิด หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจใน กฎ ก.ตร. ๙ ไม่มีคำจำกัดความหรือคำอธิบายว่าหน่วยงานผิดจริยธรรมเป็นอย่างไร

(รายละเอียดปรากฏตามเอกสารหมายเลข ๑)

บัดนี้ อ.ก.ตร.จริยธรรม ในการประชุม ครั้งที่ ๗/๒๕๕๑ เมื่อ ๑๓ พ.ย. ๒๕๕๑ ได้ พิจารณาและมีมติ เรื่องการรายงานตามกฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ ในประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว และ ก.ตร. ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๒๑ ม.ค. ๒๕๕๒ ได้มีมติรับทราบผลการดำเนินการของ อ.ก.ตร.จริยธรรมดังกล่าวแล้ว โดยมีรายละเอียดของมติที่ประชุม ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ ในกรณีที่ข้าราชการตำรวจพบว่าผู้บังคับบัญชาของตนหรือหน่วยงานใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจให้สามารถรายงานต่อผู้บังคับบัญชาเหนือหน่วยงานที่ตนสังกัดได้อย่างน้อยสามลำดับชั้นเป็นอย่างไร

- ๒ -

ผู้บังคับบัญชาเหนือหน่วยงานที่ตนสังกัด หมายถึง ผู้บังคับบัญชาเหนือหน่วยงานที่ตนสังกัด ตามลำดับตำแหน่งที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๔๔ แห่ง พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

การรายงานต่อผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยเหนือที่ตนสังกัดอย่างน้อยสามลำดับชั้นนั้นให้ยึดหลักดังนี้

๑. การรายงานจะรายงานต่อผู้บังคับบัญชาเหนือหน่วยที่ตนสังกัดชั้นใดชั้นหนึ่งในสามลำดับชั้นดังกล่าวก็ได้

๒. การรายงานจะรายงานต่อผู้บังคับบัญชาเหนือหน่วยงานที่ตนสังกัดทั้งสามลำดับ ตามลำดับชั้นดังกล่าวก็ได้

๓. หากรายงานตาม ๑ หรือ ๒ แล้ว ผู้บังคับบัญชาตาม ๑ หรือ ๒ ดังกล่าวไม่ได้ดำเนินการใด ก็ให้สามารถรายงานต่อจเรตำรวจแห่งชาติ หรือ ผบ.ตร.ต่อไปก็ได้

อนึ่งการรายงานดังกล่าวตาม กฎ ก.ตร.ฯ ข้อ ๑๐ วรรคสอง กำหนดให้ไม่ถือว่าเป็นการกระทำข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตนแต่อย่างใด

ประเด็นที่ ๒ ในกรณีข้าราชการตำรวจพบว่าข้าราชการตำรวจหน่วยงานอื่นละเมิดหรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจจะกระทำอย่างไร

ดำเนินการเช่นเดียวกับประเด็นที่ ๑ คือรายงานผู้บังคับบัญชาเหนือหน่วยงานของตนสังกัดอย่างน้อยสามลำดับชั้นฯ ส่วนรายละเอียดของการรายงานต่อผู้บังคับบัญชาของผู้ที่ถูกรายงานกล่าวหาให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติโดยการเสนอแนะของจเรตำรวจแห่งชาติวางระเบียบเกี่ยวกับการรายงานต่อไป ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงเรื่องดังนี้ประกอบด้วย

๑. จะต้องเป็นเรื่องของการไม่ปฏิบัติตาม กฎ ก.ตร.ฯ เรื่องดังกล่าวไม่ใช่เรื่องของการไม่ได้รับความเป็นธรรม ซึ่งมีช่องทางการรายงานอยู่แล้ว

๒. จะต้องมิใช่ระเบียบการปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการการรายงานว่าเป็นเรื่องการละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ

๓. จะต้องคุ้มครองผู้รายงานเกี่ยวกับการละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ

ประเด็นที่ ๓ กฎ ก.ตร.ฯ ที่กำหนดกรณีหน่วยงานละเมิด หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจใน กฎ ก.ตร.ฯ ไม่มีคำจำกัดความหรือคำอธิบายว่าหน่วยงานผิดจริยธรรมเป็นอย่างไร

- ๓ -

กรณีหน่วยงานตำรวจฝ่าฝืนละเมิดฯ หมายถึง เป็นกรณีการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในการสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ และการดำเนินการด้านอื่นๆ ของหน่วยงานตำรวจโดยหัวหน้าหน่วยงาน ผู้รักษาการแทน หรือผู้ปฏิบัติราชการแทนที่ได้กระทำการอันเป็นการละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ

ข้อสังเกตที่ประชุม ในการกำหนดระเบียบการรายงานนั้นให้คำนึงถึง ระดับชั้นยศของผู้ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ด้วย โดยจะต้องมีช่องทางให้ผู้พบเห็นการละเมิดได้มีโอกาสรายงานต่อผู้บังคับบัญชาระดับสูงกว่าผู้ละเมิด ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎ ก.ตร.ดังกล่าว

(รายละเอียดปรากฏตามเอกสารหมายเลข ๒)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

พล.ต.ท. อาจิณ โชติวงศ์

(อาจิณ โชติวงศ์)

เลขานุการ ก.ตร.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สง.จตช.

โทร. ๐ ๒๒๐๕ ๓๖๒๐

ที่ ๐๐๐๑(จตช)/ ๒๕๕

วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๑

เรื่อง หรือกรณีการรายงาน ตามนัยกฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของข้าราชการ ดำรวจ

พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๑๐

เรียน ผบ.ตร.

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ และประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ (แนบท้าย กฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑) ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๕ ก.ย.๒๕๕๑ และให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๖๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา (เอกสารหมายเลข ๑)

๑.๒ คำสั่ง ตร. ที่ ๗๐๒/๒๕๕๑ ลง ๑๗ ต.ค. ๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดทำคู่มือและคำอธิบายแนวทางปฏิบัติและระเบียบการรายงาน ตาม กฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ (เอกสารหมายเลข ๒)

๒. ข้อเท็จจริง

๒.๑ ตาม กฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๘ กำหนดให้ จตช.มีอำนาจและหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ จัดทำคู่มือและคำอธิบายแนวทางปฏิบัติ และสอดส่องดูแลการรักษาประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจในภาพรวมระดับ ตร. ประกอบกับตามความในข้อ ๑วรรคแรก ที่กำหนดว่าในกรณีที่ข้าราชการตำรวจพบว่าผู้บังคับบัญชาของตน ข้าราชการตำรวจ หรือหน่วยงานตำรวจใดละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ให้สามารถรายงานต่อผู้บังคับบัญชาเหนือหน่วยงานที่ตนสังกัดได้อย่างน้อยสามลำดับชั้น และหากผู้บังคับบัญชาที่ตนรายงานมิได้ดำเนินการใด ให้สามารถรายงานถึง จตช. หรือ ผบ.ตร. ได้ และวรรคท้าย ให้ ตร. โดยการเสนอแนะของ จตช.วางระเบียบเกี่ยวกับการรายงานตามวรรคแรกให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ กฎ ก.ตร.นี้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๒.๒ ในการประชุมคณะกรรมการจัดทำคู่มือและคำอธิบายแนวทางปฏิบัติและระเบียบการรายงานตาม กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ตามข้อ ๑.๒ เมื่อวันที่ ๒๑ ต.ค.๒๕๕๑ ณ ห้องประชุม ๒ อาคาร ๑ ตร. ที่ประชุมได้พิจารณาเห็นว่า กฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ มีประเด็นปัญหาการตีความหลายประการซึ่งหากไม่ได้ข้อยุติจะมีผลกระทบต่อการจัดทำระเบียบเกี่ยวกับการรายงานตาม กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ วรรคท้าย

- ๒ -

๓.กฎหมาย กฎและระเบียบเกี่ยวข้อง

กฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑

ฯลฯ

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่ข้าราชการตำรวจพบว่าผู้บังคับบัญชาของตน ข้าราชการตำรวจ หรือหน่วยงานตำรวจใดละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ให้สามารถรายงานต่อผู้บังคับบัญชาเหนือหน่วยงานที่ตนสังกัดได้อย่างน้อยสามลำดับชั้น และหากผู้บังคับบัญชาที่ตนรายงานมิได้ดำเนินการใด ให้สามารถรายงานถึงเจรตำรวจแห่งชาติ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติได้

การรายงานตามวรรคแรกไม่ถือว่าเป็นการกระทำข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน

ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติโดยการเสนอแนะของเจรตำรวจแห่งชาติวางระเบียบเกี่ยวกับการรายงานตามวรรคแรกให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ กฎ ก.ตร.นี้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๔.ข้อพิจารณา

๔๑ เนื่องจากตามความในข้อ ๑๐ ของ กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ที่กำหนดให้ข้าราชการตำรวจที่พบว่าผู้บังคับบัญชาของตน ข้าราชการตำรวจ หรือหน่วยงานตำรวจใดละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมจรรยาบรรณของตำรวจ ให้ข้าราชการตำรวจผู้นั้นสามารถรายงานต่อผู้บังคับบัญชาเหนือหน่วยงานที่ตนสังกัดได้อย่างน้อยสามลำดับชั้น และหากผู้บังคับบัญชาที่ตนรายงานมิได้ดำเนินการใด ให้สามารถรายงานถึง จตช. หรือ ผบ.ตร. ได้ แต่เมื่อพิจารณาความในบทบัญญัติใน ข้อ ๑๐ ของ กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ดังกล่าวแล้ว อาจแปลความหมายหรือตีความแตกต่างกันไปหลายแนวทาง ดังนั้น เพื่อให้การจัดทำร่างระเบียบเกี่ยวกับการรายงานเป็นไปด้วยความถูกต้องตรงตามเจตนารมณ์ของ กฎ ก.ตร.ดังกล่าว เห็นสมควรเสนอ ก.ตร. เพื่อหารือในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ การรายงานต่อผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยเหนือที่ตนได้สังกัดอย่างน้อยสามลำดับชั้นมีกรณีตัวอย่างเพื่อหารือดังนี้

กรณีที่ ๑ ผบ.หมู่งานธุรการ บก.อก.จต. พบ รอง สว.ธุรการ บก.อก.จต. ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ การรายงานสามารถรายงาน รอง ผกก.ฝอ.บก.อก.จต.หรือ ผกก.ฝอ.บก.อก.จต. หรือ รอง ผบ.ก.อก.จต. คนใดคนหนึ่งใช่หรือไม่

กรณีที่ ๒ ผบ.หมู่งานธุรการ บก.อก.จต. พบ รอง ผบ.ก.อก.จต. ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ การรายงานสามารถรายงาน รอง ผกก.ฝอ.บก.อก.จต.หรือ ผกก.ฝอ.บก.อก.จต. หรือ รอง ผบ.ก.อก.จต. คนใดคนหนึ่ง หรือสามารถรายงานผู้บังคับบัญชาเหนือผู้ถูกกล่าวหาสามลำดับชั้น

- ๓ -

กรณีที ๓ สถานีตำรวจที่มี ผกก.เป็นหัวหน้าสถานี ผบ.หมู่(ป.) พบว่า รอง สว.ป. ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ถ้าพิจารณาเห็นว่างานปกครองป้องกันมี สว. เป็นหัวหน้างาน ผู้นั้นสามารถรายงานต่อ รอง ผกก.ป.ป.หรือ ผกก.สถานีหรือ รอง ผบ.ก.คนใดคนหนึ่ง แล้วแต่กรณี แต่ หากเห็นว่างานปกครองป้องกันมี รอง ผกก.ป.ป.เป็นหัวหน้างาน ก็สามารถรายงานต่อ ผกก.สถานี หรือ รอง ผบ.ก. หรือ ผบ.ก.หน่วยงานนั้น ๆ ไซ้หรือไม่

กรณีที ๔ ข้าราชการตำรวจที่ดำรงตำแหน่งในกลุ่มตำแหน่งที่มีหน่วยงานตามกฎกระทรวงแบ่งส่วน ราชการฯ เช่น รอง สว.กลุ่มงานป้องกันปราบปราม บก.ป.พบ สว.กลุ่มงานป้องกันปราบปราม บก.ป.ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ การรายงานสามารถรายงาน รอง ผกก.กลุ่มงาน ป้องกันปราบปราม หรือ ผกก.กลุ่มงานป้องกันปราบปราม หรือ รอง ผบ.ก.ป.คนใดคนหนึ่ง หรือสามารถรายงาน รอง ผบ.ก.ป. หรือ ผบ.ก.ป. หรือ รอง ผบ.ช.ก. เพราะหน่วยงานที่สังกัดอยู่เป็นกลุ่มตำแหน่งที่มี ผกก.เป็นหัวหน้าหน่วยงาน

กรณีที ๕ ข้าราชการตำรวจที่ดำรงตำแหน่งในกลุ่มตำแหน่งที่ไม่มีหน่วยงานตามกฎกระทรวงแบ่ง ส่วนราชการฯ เช่น ผบ.หมู่ประจำ จต. พบว่า รอง สว. ประจำ จต. ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม และจรรยาบรรณของตำรวจ การรายงานสามารถรายงาน รอง ผกก.ประจำ จต. หรือ ผกก.ประจำ จต. หรือ รอง ผบ.ก. ประจำ จต. คนใดคนหนึ่ง หรือสามารถรายงานต่อ รอง จตร.(สบ ๙) หรือ จตร. (สบ ๘) หรือ รอง จตช.(สบ ๕) เนื่องจาก เป็นกลุ่มตำแหน่งที่ขึ้นตรงต่อ บช.

ประเด็นที ๒ ในกรณีทีข้าราชการตำรวจพบว่าข้าราชการตำรวจหน่วยงานอื่นละเมิด หรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ข้าราชการตำรวจทีพบการกระทำดังกล่าวจะรายงาน อย่างไร

ประเด็นที ๓ ในกรณีทีข้าราชการตำรวจพบว่าผู้บังคับบัญชาของตน ข้าราชการตำรวจหรือ หน่วยงาน ตำรวจใดละเมิด หรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจนั้น มีกรณีใดบ้างที หน่วยงานตำรวจ กระทำการอันเป็นการละเมิด หรือฝ่าฝืน หรือ ไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของ ตำรวจ และการรายงานกรณีดังกล่าวจะดำเนินการอย่างไร เนื่องจากในกฎ ก.ตร.ว่าด้วยจริยธรรมฯจะกำหนดเรื่องเฉพาะ ข้าราชการตำรวจกระทำผิดจริยธรรมไว้เท่านั้น ไม่มีคำจำกัดความหรือคำอธิบายว่าหน่วยงานผิดจริยธรรมเป็นอย่างไร

๔.๒ เนื่องจาก กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ จะมีผล บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มีผลบังคับใช้ในวันที่ ๑๘ พ.ย.๒๕๕๑) ดังนั้นจึง ได้สั่งการให้ จต.ดำเนินการต่างๆ ไปแล้วดังนี้

๔.๒.๑ ยกร่างคำสั่งแต่งตั้งการทำงานจัดทำคู่มือและคำอธิบายแนวทางการปฏิบัติ ตามนัยข้อ ๘ ของกฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ซึ่งคณะทำงานจะประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นบุคคลภายนอกและข้าราชการตำรวจในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมี พล.ต.ท.สถาพร หลาวทอง ผู้ช่วย ผบ.ตร.(ปป ๒๓) เป็นประธาน

- ๔ -

๔.๒.๒ ร่างแนวทางการปฏิบัติในการรายงาน ตามนัยข้อ ๑๐ ของ กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ เพื่อให้หน่วยต่างๆ ได้ทราบและถือปฏิบัติไปพลางก่อนซึ่งจะได้แยกเสนอ ตร.พิจารณาไปอีกส่วนหนึ่ง

๔.๓ ตามความในข้อ ๑๐ วรรคท้าย ของ กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ที่กำหนดให้ ตร. โดยการเสนอแนะของ จตช. วางระเบียบเกี่ยวกับการรายงานกรณีที่ข้าราชการตำรวจพบว่าผู้บังคับบัญชาของตน ข้าราชการตำรวจ หรือหน่วยงานตำรวจใดละเมิด หรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันที่กฎ ก.ตร. ดังกล่าวประกาศในราชกิจจานุเบกษาซึ่งจะครบกำหนดในวันที่ ๒ พ.ย.๒๕๕๑ นั้น เนื่องจากมีประเด็นปัญหาการตีความที่จะต้องหารือตามข้อ ๔.๑ จึงทำให้ไม่สามารถดำเนินการยกวางระเบียบการรายงานได้ทันภายในกำหนดดังนั้นจึงเห็นควรนำเสนอ ก.ตร. พิจารณาดังนี้

๔.๓.๑ พิจารณาข้อหารือตามข้อ ๔.๑

๔.๓.๒ อนุมัติให้ขยายเวลาการออกระเบียบเกี่ยวกับการรายงานตามความในข้อ ๑๐ วรรคท้าย ของ กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑ ไปก่อน เมื่อได้ข้อยุติแล้วให้ดำเนินการวางระเบียบการรายงานฯ ให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน

๕.ข้อเสนอ

เห็นควรดำเนินการตามข้อ ๔.๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

พล.ต.อ. ปทีป ตันประเสริฐ

(ปทีป ตันประเสริฐ)

จตช.

ที่ ๐๐๐๑ (สบ.)/ ๑๔๕

ผบช.สง.ก.ตร.

- พิจารณามีความเห็นเสนอโดยด่วน

พล.ต.อ. พัชรวาท วงษ์สุวรรณ

(พัชรวาท วงษ์สุวรรณ)

ผบ.ตร.

๑๑ พ.ย. ๕๑

ด่วนที่สุด

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ตร. โทร. ๐-๒๒๐๕-๓๗๓๘

ที่ ๐๐๐๑ (สบ.)/ ๑๕๑

วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

เรื่อง แนวทางการรายงานตามกฎหมาย ก.ต.ร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑

จตช., รอง ผบ.ตร., ผู้ช่วย ผบ.ตร. และผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า

ผบช., ผบก. ใน สง.ผบ.ตร. และผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า

ตาม กฎ ก.ต.ร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๘ กำหนดให้เรตำรวจแห่งชาติมีอำนาจและหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ จัดทำคู่มือและคำอธิบายแนวทางปฏิบัติและสอดส่องดูแลการรักษาประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจในภาพรวมระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และในข้อ ๑๐ วรรคสามให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยการเสนอแนะของเรตำรวจแห่งชาติวางระเบียบเกี่ยวกับการรายงาน ตาม ข้อ ๑๐ วรรคแรก ให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวัน นับแต่วันที่กฎ ก.ต.ร.นี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา นั้น

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับ การรายงานกรณีมีการพบข้าราชการตำรวจละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจตามนัยกฎ ก.ต.ร.ดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงได้กำหนดแนวทางเกี่ยวกับการรายงานไว้ดังนี้

๑. กรณีเรตำรวจแห่งชาติพบว่าหน่วยงานตำรวจและหรือข้าราชการตำรวจใดละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ให้เรตำรวจแห่งชาติดำเนินการดังนี้

๑.๑ ในกรณีที่พบข้าราชการตำรวจตั้งแต่ระดับ ผู้บังคับการ ขึ้น ไปให้รายงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เพื่อทราบ

๑.๒ แจ้งผู้บังคับบัญชาในระดับกองบัญชาการหรือหน่วยงานเทียบเท่ากองบัญชาการ หรือผู้บังคับการในสังกัดสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติสอบข้อเท็จจริง เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

๑.๓ ในกรณีที่เรตำรวจแห่งชาติเห็นสมควร อาจมอบหมายให้ รองเรตำรวจแห่งชาติ, เรตำรวจ รอง เรตำรวจ ไปกำกับและติดตามการพิจารณาข้อเท็จจริง หรือตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ที่เป็นอิสระจากกองบัญชาการหรือหน่วยงานเทียบเท่ากองบัญชาการ หรือ กองบังคับการในสังกัด สำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติก็ได้

- ๒ -

๒. กรณีข้าราชการตำรวจพบว่าผู้บังคับบัญชาของตน ข้าราชการตำรวจหรือหน่วยงานตำรวจใดละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ตามข้อ ๑๐ วรรคแรกให้สามารถรายงานต่อ ผู้บังคับบัญชาเหนือหน่วยงานที่ตนสังกัดได้อย่างน้อยสามลำดับชั้น

๓. เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับรายงานตามข้อ ๒ แล้วให้ดำเนินการสอบข้อเท็จจริงหรือตั้งคณะกรรมการ สอบข้อเท็จจริงภายใน ๑๕ วัน นับแต่ได้รับการรายงานเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

๔. หากผู้บังคับบัญชาที่ได้รับรายงานมิได้ดำเนินการใด ภายในระยะเวลาที่กำหนดให้สามารถรายงาน ถึงจเรตำรวจแห่งชาติ หรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติได้ โดยไม่ถือว่าเป็นการกระทำข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน

ทั้งนี้ การรายงานกรณีมีการพบข้าราชการตำรวจละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม และจรรยาบรรณของตำรวจ ตามข้อ ๑ และข้อ ๒ ให้รายงานพร้อมทั้งแสดงพยานหลักฐานต่างๆ ซึ่งยืนยันว่ามีการละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจให้ผู้รับรายงานทราบด้วย

๕. เมื่อดำเนินการสอบข้อเท็จจริง หรือตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงแล้วมีมูลฟังได้ว่าข้าราชการ ตำรวจหรือหน่วยงานตำรวจใดกระทำละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ให้ดำเนินการทางวินัยไปตามอำนาจหน้าที่

จึงแจ้งมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

พล.ต.อ. พัชรวาท วงษ์สุวรรณ

(พัชรวาท วงษ์สุวรรณ)

ผบ.ตร.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ..... โทร.....

ที่..... วันที่.....

เรื่อง..... แจ้งการพบข้าราชการตำรวจ ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม

และจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑

เรียน (ผู้บังคับบัญชาของผู้ตรวจพบ อย่างน้อย ๓ ลำดับชั้น)

ด้วย (ยศ ชื่อ ชื่อสกุล ตำแหน่ง ผู้ตรวจพบ) พบว่า (ยศ ชื่อ ชื่อสกุล ตำแหน่ง ผู้ถูกตรวจพบ) ได้ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ กล่าวคือ (สรุปย่อเหตุการณ์ที่ตรวจพบ) โดยพฤติการณ์ดังกล่าวอาจเกิดผลกระทบ ในทางเสื่อมเสียต่อชื่อเสียงและเกียรติภูมิของสำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือวิชาชีพตำรวจ อันเป็นการละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ(ระบุข้อที่ละเมิด)

จึงเรียนมาขังท่าน ตาม กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ เพื่อพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

(ลงชื่อ ยศ ชื่อ และตำแหน่ง ของผู้รายงาน)

หมายเหตุ กรณี ข้าราชการตำรวจตรวจพบผู้บังคับบัญชาของตน ข้าราชการตำรวจหรือ หน่วยงานตำรวจใดละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ..... โทร.....

ที่..... วันที่.....

เรื่อง..... แจ้งการพบข้าราชการตำรวจ ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม

และจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑

เรียน ผบ.ตร. / จตช.

ด้วย (ยศ ชื่อ ชื่อสกุล ตำแหน่ง ผู้ตรวจพบ) พบว่า (ยศ ชื่อ ชื่อสกุล ตำแหน่ง ผู้ถูกตรวจพบ) ได้ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ กล่าวคือ (สรุปย่อเหตุการณ์ที่ตรวจพบ) โดยพฤติการณ์ดังกล่าวอาจเกิดผลกระทบในทางเสื่อมเสียต่อชื่อเสียงและเกียรติภูมิของสำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือวิชาชีพตำรวจ อันเป็นการละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ(ระบุข้อที่ละเมิด) ซึ่งข้าพเจ้า ได้รายงานให้ผู้บังคับบัญชาอย่างน้อยสามลำดับชั้นทราบแล้วคือ (ระบุ ยศ ชื่อ ชื่อสกุล และตำแหน่งของผู้บังคับบัญชาที่รายงาน) แต่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวยังมีได้ดำเนินการในกรณีดังกล่าวแต่อย่างใด

จึงเรียนมายังท่าน ตาม กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ เพื่อพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป พร้อมนี้ ได้แนบเอกสารที่เกี่ยวข้องมาด้วยแล้ว

(ลงชื่อ ยศ ชื่อ และตำแหน่ง ของผู้รายงาน)

หมายเหตุ กรณี ผู้บังคับบัญชาที่รับรายงานเบื้องต้นแล้วไม่ดำเนินการใดภายใน ๑๕ วัน นับแต่ได้รับรายงาน

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ..... โทร.....

ที่..... วันที่.....

เรื่อง..... แจ้งการพบข้าราชการตำรวจ ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม

และจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑

เรียน ผบ.ตร. / จตช.

ด้วย (ยศ ชื่อ ชื่อสกุล ตำแหน่ง ผู้ตรวจพบ) พบว่า (ยศ ชื่อ ชื่อสกุล ตำแหน่ง ผู้ถูกตรวจพบ) ได้ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ กล่าวคือ (สรุปย่อเหตุการณ์ที่ตรวจพบ) โดยพฤติการณ์ดังกล่าวอาจเกิดผลกระทบ ในทางเสื่อมเสียต่อชื่อเสียงและเกียรติภูมิของสำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือวิชาชีพตำรวจ อันเป็นการละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ (ระบุข้อที่ละเมิด) ซึ่งข้าพเจ้า ได้รายงานให้ผู้บังคับบัญชาอย่างน้อยสามลำดับชั้น ทราบแล้วคือ (ระบุ ยศ ชื่อ ชื่อสกุล และตำแหน่งของผู้บังคับบัญชาที่รายงาน) แต่ผู้บังคับบัญชา ดังกล่าวยังมิได้ดำเนินการในกรณีดังกล่าวแต่อย่างใด

จึงเรียนมาขังท่าน ตาม กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ เพื่อพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป พร้อมนี้ ได้แนบเอกสารที่เกี่ยวข้องมา ด้วยแล้ว

(ลงชื่อ ยศ ชื่อ และตำแหน่ง ของผู้รายงาน)

หมายเหตุ กรณี ผู้บังคับบัญชาที่รับรายงานเบื้องต้นแล้วไม่ดำเนินการใดภายใน ๑๕ วัน นับแต่ได้รับรายงาน

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ..... โทร. ....

ที่ ..... วันที่ .....

เรื่อง รายงานการพบข้าราชการตำรวจละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม
และจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑

เรียน ผบ.ตร.

ด้วย (ยศ ชื่อ ชื่อสกุล ตำแหน่ง ผู้ตรวจพบ) พบว่า (ยศ ชื่อ ชื่อสกุล ตำแหน่ง ผู้ถูกตรวจพบ) ได้ละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ กล่าวคือ (สรุปย่อเหตุการณ์ที่ตรวจพบ) โดยพฤติกรรมดังกล่าวอาจเกิดผลกระทบในทางเสื่อมเสีย ต่อชื่อเสียงและเกียรติภูมิของสำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือวิชาชีพตำรวจ อันเป็นการละเมิด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ(ระบุข้อที่ละเมิด)

จึงขอรายงานกรณีดังกล่าวมายังท่านตาม กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๘ วรรคสอง เพื่อพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

(ลงชื่อ ยศ ชื่อ และตำแหน่ง ของผู้รายงาน)

หมายเหตุ กรณี จตช. ตรวจพบ และรายงาน ผบ.ตร.

ด่วนที่สุด**บันทึกข้อความ**

ส่วนราชการ ตร. โทร. ๐-๒๒๐๕-๑๑๘๔

ที่ ๐๐๓๒.๕๓/ว ๐๐๐๕

วันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๒

เรื่อง การดำเนินการตาม กฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑

ผบช. หรือ ผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า

ผบก.ในสังกัด สง.ผบ.ตร. หรือ ผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า

ตาม กฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘ วรรคสาม ให้ จตช. จัดให้มีศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจในระดับ ตร. รวมทั้งประสานกับ บช. ต่าง ๆ จัดตั้งศูนย์ดังกล่าวหรือแต่งตั้งที่ปรึกษาด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจในระดับ บช. หรือ บก. ตามความเหมาะสมแล้วแต่กรณี และ ข้อ ๑๑ ให้ จตช. มีหน้าที่เสนอความเห็นต่อ ก.ตร. เพื่อแก้ไข เพิ่มเติมหรือปรับปรุงประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ให้เหมาะสมกับกาลเวลาและสถานการณ์ โดยในวรรคสอง กำหนดให้ข้าราชการตำรวจหรือหน่วยงานตำรวจทุกระดับ มีสิทธิและเสรีภาพที่จะเสนอปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ หรือเสนอความเห็นในการแก้ไขปรับปรุงประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ โดยส่งข้อเสนอหรือความเห็นดังกล่าวไปยัง จตช. นั้น

เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติและการรวบรวมความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติ ตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงให้หน่วยต่างๆ จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ หรือแต่งตั้งที่ปรึกษาด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณของหน่วยในระดับ บช. หรือ บก. ตามความเหมาะสมแล้วแต่กรณี เป็นกรณีเร่งด่วน พร้อมแจ้งข้อมูลผู้รับผิดชอบให้คำปรึกษาของศูนย์นั้น ๆ ไปยัง ตร. (ผ่าน จต.) รวมทั้งให้ประชาสัมพันธ์ให้ข้าราชการตำรวจในสังกัดทราบ กรณีข้าราชการตำรวจหรือหน่วยงานตำรวจ มีความประสงค์ที่จะเสนอปัญหาหรืออุปสรรคในการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ หรือเสนอความเห็นในการแก้ไขปรับปรุง ให้สามารถส่งความเห็นและข้อเสนอดังกล่าวผ่านทาง www.jaray.police.go.th เพื่อจะได้รวบรวมเสนอความเห็นต่อ ก.ตร. พิจารณาแก้ไขปรับปรุงต่อไป

จึงแจ้งมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติ

พล.ต.อ. ปทีป ตันประเสริฐ

(ปทีป ตันประเสริฐ)

จตช.ปรท.ผบ.ตร.

คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ที่ ๑๓๕/๒๕๕๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดทำคู่มือและคำอธิบายแนวทางปฏิบัติ ตาม กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑

.....

ตามคำสั่ง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๗๐๒/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดทำคู่มือและคำอธิบายแนวทางปฏิบัติและระเบียบการ รายงาน ตาม กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ เพื่อดำเนินการ ตาม กฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๘ ซึ่งให้เรตำรวจแห่งชาติมีอำนาจและหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ จัดทำคู่มือและคำอธิบายแนวทางการปฏิบัติและสอดส่องดูแลการรักษาประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจในภาพรวม ระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ นั้น

เพื่อให้การดำเนินการตาม กฎ ก.ตร.ดังกล่าว เป็นไปด้วยความเรียบร้อย รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามมติที่ประชุมคณะกรรมการ ตามคำสั่ง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๗๐๒/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ จึงให้ยกเลิกคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๗๐๒/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ และแต่งตั้งคณะกรรมการ ดำเนินการจัดทำคู่มือและคำอธิบายแนวทางปฏิบัติ ดังนี้.-

๑. คณะทำงานประกอบด้วย

๑.๑	พลตำรวจโท สถาพร หลาวทอง	เป็นประธานคณะกรรมการ
	ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (งานป้องกันปราบปราม ๒๓)	
๑.๒	จเรตำรวจ (หัวหน้า จเรตำรวจ)	เป็นรองประธานคณะกรรมการ
๑.๓	จเรตำรวจ (เขตตรวจราชการ ๒-๑๐)	เป็นคณะกรรมการ
๑.๔	ผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยตำรวจ	เป็นคณะกรรมการ
๑.๕	ผู้บัญชาการกองบัญชาการศึกษา	เป็นคณะกรรมการ
๑.๖	พลตำรวจตรี ยงยศ นาคเฉลิม	เป็นคณะกรรมการ/เลขานุการ
	รองจเรตำรวจ	
๑.๗	ผู้บังคับการกองวินัย	เป็นคณะกรรมการ

- ๒ -

- ๑.๘ ผู้บังคับการกองตรวจสอบ เป็นคณะกรรมการ
และทะเบียนประวัติ
- ๑.๙ ผู้บังคับการกองบังคับการอำนวยการ เป็นคณะกรรมการ/ผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักงานจเรตำรวจ
- ๑.๑๐ พันตำรวจเอก สรไกร พูลเพิ่ม เป็นคณะกรรมการ
รองผู้บังคับการ กองบังคับการอำนวยการกองบัญชาการตำรวจสันติบาล
- ๑.๑๑ ผู้กำกับการ ฝ่ายรับเรื่องราวร้องทุกข์ เป็นเจ้าหน้าที่
กองบังคับการอำนวยการ สำนักงานจเรตำรวจ
- ๑.๑๒ ผู้กำกับการ ฝ่ายยุทธศาสตร์ เป็นเจ้าหน้าที่
กองบังคับการอำนวยการ สำนักงานจเรตำรวจ
- ๑.๑๓ รองผู้กำกับการ ฝ่ายรับเรื่องราวร้องทุกข์ เป็นเจ้าหน้าที่
กองบังคับการอำนวยการ สำนักงานจเรตำรวจทุกนาย
- ๑.๑๔ สารวัตร ฝ่ายรับเรื่องราวร้องทุกข์ เป็นเจ้าหน้าที่
กองบังคับการอำนวยการ สำนักงานจเรตำรวจทุกนาย

๒. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

๒.๑ ให้พิจารณาศึกษารายละเอียด ตาม กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ที่กำหนดให้ข้าราชการตำรวจต้องปฏิบัติ

๒.๒ จัดทำคู่มือและคำอธิบายแนวทางปฏิบัติ ตาม กฎ ก.ตร.ดังกล่าว ให้แล้วเสร็จภายในเวลากำหนด โดยให้ยึดถือกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ประกอบการดำเนินการ

๒.๓ เชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์และผู้ปฏิบัติงานในเรื่องที่เกี่ยวข้องทั้งจากหน่วยงานภายในและภายนอกสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มาเพื่อให้ข้อมูล เอกสาร ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการ

๒.๔ เสนอแต่งตั้งบุคคลเป็นคณะกรรมการเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ตั้ง ณ วันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๒

พลตำรวจเอก ปทีป ตันประเสริฐ

(ปทีป ตันประเสริฐ)

จเรตำรวจแห่งชาติ ปฏิบัติราชการแทน

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ที่ ๑๘๕/๒๕๕๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ส่งเสริมจริยธรรมและให้คำปรึกษาแนะนำการปฏิบัติ

ตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ

ตาม กฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๕ กำหนดให้ กองบัญชาการตำรวจ ทหารน้ำที่เป็นศูนย์ส่งเสริมจริยธรรมและพัฒนาคุณธรรมของข้าราชการตำรวจ มีหน้าที่กำหนดตัวชี้วัดและหลักเกณฑ์การประเมิน เพื่อประกาศเชิดชูเกียรติหน่วยงาน และข้าราชการตำรวจที่ประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยมตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ รวมทั้งการณรงค์ส่งเสริมประชาสัมพันธ์เผยแพร่กำหนดหลักสูตรพัฒนาและฝึกอบรมข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับจริยธรรมและจรรยาบรรณให้เทียบเท่าระดับสากลโดยมีการประกาศเชิดชูเกียรติหน่วยงาน และข้าราชการตำรวจที่ประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยมในสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นประจำทุกปี และข้อ ๘ ให้เจเรตำรวจแห่งชาติจัดให้มีศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ตลอดจนจัดทำคู่มือและคำอธิบายแนวทางการปฏิบัติ ประกอบกับในการประชุมของเจเรตำรวจแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๒ ที่ประชุมมีมติให้รวมศูนย์ส่งเสริมจริยธรรมและศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำตาม กฎ ก.ตร.ดังกล่าวเป็นศูนย์เดียวกัน นั้น

เพื่อให้การปฏิบัติตาม กฎ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บังเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงให้ดำเนินการดังนี้

๑. จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมจริยธรรมและให้คำปรึกษาแนะนำการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ณ กองบัญชาการตำรวจ ทหารน้ำวิภาวดีรังสิต แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

๒. แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ส่งเสริมจริยธรรมและให้คำปรึกษาแนะนำการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ประกอบด้วย

๒.๑	เจเรตำรวจแห่งชาติ	เป็นประธานกรรมการ
๒.๒	รองเจเรตำรวจแห่งชาติ	เป็นรองประธานกรรมการ
๒.๓	ผู้บัญชาการ กองบัญชาการตำรวจ ทหารน้ำ	เป็นกรรมการ
๒.๔	เจเรตำรวจ (หัวหน้าเจเรตำรวจ)	เป็นกรรมการ
๒.๕	ผู้บัญชาการ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ	เป็นกรรมการ
๒.๖	ผู้บัญชาการ ตำรวจสอบสวนกลาง	เป็นกรรมการ
๒.๗	ผู้บัญชาการ ตำรวจนครบาล	เป็นกรรมการ
๒.๘	ผู้บัญชาการ ตำรวจภูธรภาค ๑	เป็นกรรมการ

- ๒ -

๒.๕	ผู้บัญชาการ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ	เป็นกรรมการ
๒.๑๐	ผู้บัญชาการ สำนักงานกฎหมายและสอบสวน	เป็นกรรมการ
๒.๑๑	ผู้บังคับการ กองตรวจสอบและทะเบียนประวัติ	เป็นกรรมการ
๒.๑๒	ผู้บังคับการ สำนักงานคณะกรรมการนโยบาย ตำรวจแห่งชาติ	เป็นกรรมการ
๒.๑๓	ผู้บังคับการ กองสารนิเทศ	เป็นกรรมการ
๒.๑๔	ผู้บังคับการ กองวินัย	เป็นกรรมการ
๒.๑๕	ผู้บังคับการ กองอำนวยการและมาตรฐานการศึกษา	เป็นกรรมการ
๒.๑๖	ผู้ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งคณะกรรมการ ตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ จำนวน ๓ คน	เป็นกรรมการ
๒.๑๗	ผู้บังคับการ กองบังคับการอำนวยการ สำนักงานจรตำรวจ	เป็นกรรมการและเลขานุการ
๒.๑๘	รองผู้บังคับการ กองบังคับการอำนวยการ สำนักงานจรตำรวจ	เป็นผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๑๙	รองผู้บังคับการ กองอำนวยการและมาตรฐาน การศึกษา (ที่รับมอบหมาย)	เป็นผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๒๐	ผู้กำกับการ ฝ่ายอำนวยการ กองบังคับการอำนวยการ สำนักงานจรตำรวจ	เป็นผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๒๑	ผู้กำกับการ ฝ่ายอำนวยการ ๒ กองอำนวยการและมาตรฐานการศึกษา	เป็นผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๒๒	ผู้กำกับการ ฝ่ายอำนวยการ ๔ กองอำนวยการและมาตรฐานการศึกษา	เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

๓. อำนาจหน้าที่

๓.๑ กำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมจริยธรรมและให้คำปรึกษาแนะนำการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจให้เป็นตามไป กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ดังนี้

๓.๑.๑ กำหนดตัวชี้วัดและหลักเกณฑ์การประเมิน เพื่อประกาศเชิดชูเกียรติหน่วยงาน และข้าราชการตำรวจที่ประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยมตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ

๓.๑.๒ รณรงค์ ส่งเสริม ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ ให้องค์กรและข้าราชการตำรวจประพฤติตามจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ

๓.๑.๓ กำหนดหลักสูตรพัฒนาและฝึกอบรมข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับจริยธรรมและจรรยาบรรณรวมทั้งสร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

- ๓ -

๓.๑.๔ ให้คำปรึกษาแนะนำตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจแก่ข้าราชการตำรวจและหน่วยงานในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อประพฤติปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมถูกต้อง

๓.๑.๕ พิจารณาคัดเลือกประกาศเชิดชูเกียรติหน่วยงานและข้าราชการตำรวจ ที่ประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยม ตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจให้เป็นที่ไปด้วยความถูกต้องและเป็นธรรม

๓.๒ เชิญผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้แทนส่วนราชการ องค์กรเอกชนหรือองค์กรอื่นๆ มาเป็นที่ปรึกษาหรือให้ข้อคิดเห็นตามสมควร

๓.๓ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่เพื่อสนับสนุนการดำเนินการของศูนย์ส่งเสริมจริยธรรมและให้คำปรึกษาแนะนำการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ รวมทั้งมอบหมายให้หน่วยงานหรือผู้ใดดำเนินการตามเห็นสมควร

๓.๔ มีอำนาจออกคำสั่งหรือระเบียบที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๒ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๒

พลตำรวจเอก พัชรวาท วงษ์สุวรรณ

(พัชรวาท วงษ์สุวรรณ)

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ